

Ekonomická
fakulta
Faculty
of Economics

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Ekonomická fakulta

Katedra účetnictví a financí

Studijní program: B6208 Ekonomika a management

Studijní obor: Účetnictví a finanční řízení podniku

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Rezervy – účetní a daňový pohled

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Jaroslav Svoboda, Ph.D.

Autorka:

Hana Ošancová

České Budějovice 2014

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Hana OŠANCOVÁ**
Osobní číslo: **E11126**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Účetnictví a finanční řízení podniku**
Název tématu: **Rezervy - účetní a daňový pohled**
Zadávací katedra: **Katedra účetnictví a financí**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:

Cílem práce je analyzovat typy rezerv, metodiku jejich kalkulací a účtování, včetně dopadu do finančního řízení podniku. Uvedené teorie pak aplikovat v podmínkách vybrané společnosti.

Rámcová osnova:

1. Teoretické vymezení rezerv a právní úprava.
2. Zachycení rezerv v účetnictví.
3. Vymezení rezerv dle IFRS/IAS.
4. Vliv rezerv na finanční řízení podniku.
5. Charakteristika vybraného podnikatelského subjektu.
6. Aplikace uvedených teoretických východisek u vybraného podnikatelského subjektu.
7. Analýza výsledků, návrhy a opatření.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy: **40 - 50 stran**

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

1. DVOŘÁKOVÁ, Dana. Finanční účetnictví a výkaznictví podle mezinárodních standardů IAS/IFRS. Vyd. 1. Brno: Computer Press, 2006, x, 339 s. ISBN 80-251-1085-0

2. FIŠEROVÁ, Eva. Abeceda účetnictví pro podnikatele. Olomouc: ANAG, 2003. sv. Účetnictví, daně. ISBN 978-80-7263-389-0

3. KRUPOVÁ, Lenka. IFRS: mezinárodní standardy účetního výkaznictví: [aplikace v podnikové praxi : stav k 1.1.2009]. Vyd. 1. Praha: VOX, 2009, iv, 804 s. Účetnictví (VOX). ISBN 978-80-86324-76-0

4. PELC, Vladimír. Daňové rezervy 2008: úplné znění zákona o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů s vysvětlivkami. Praha: Linde, 2008, 175 s. Praktické ekonomické příručky. ISBN 978-807-2017-188

5. RYNEŠ, P. Podvojně účetnictví a účetní závěrka: průvodce podvojným účetnictvím k 1.1.2012. 12. aktualiz. vyd. Olomouc: ANAG. 2012. ISBN 978-80-7263-714-0

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění novel.

Vyhláška č. 500/2000 Sb., ve znění novel.

České účetní standardy pro podnikatele.

Odborná periodika: Daně a účetnictví; Ekonom; Finance a úvěr; Finanční, daňový a účetní bulletin; Účetnictví; Účetnictví v praxi; aj.

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Jaroslav Svoboda, Ph.D.

Katedra účetnictví a financí

Datum zadání bakalářské práce: **1. března 2013**

Termín odevzdání bakalářské práce: **15. dubna 2014**

doc. Ing. Ladislav Rolínek, Ph.D.
děkan

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Student číslo: 13 (1)
370 05 České Budějovice

doc. Ing. Milan Jílek, Ph.D.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 1. března 2013

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem svoji bakalářskou práci vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Horní Cerekvi dne 30. dubna 2014

.....
Hana Ošancová

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Ing. Jaroslavu Svobodovi, Ph.D. za odborné vedení a podnětné rady při zpracování bakalářské práce. Dále bych chtěla poděkovat Ing. Jiřímu Staňkovi, ekonomovi společnosti Lesy a rybníky města Českých Budějovic, s. r. o za poskytnutí podkladů a informací o podniku, které mi pomohly při zpracování praktické části bakalářské práce. Velké dík patří rodině, která mě podporuje ve studiu.

Obsah

1	Úvod	2
2	Právní úprava rezerv a jejich teoretické vymezení.....	4
	2.1 Právní úprava	4
	2.2 Vymezení rezerv	4
	2.3 Dělení rezerv	5
	2.4 Peněžní prostředky týkající se tvorby rezerv	10
3	Zachycení rezerv v účetnictví.....	12
	3.1 Tvorba, čerpání a účtování rezerv	12
	3.2 Oceňování a stanovení výše rezerv	14
	3.3 Vykazování rezerv	14
4	Vymezení rezerv dle IFRS/IAS.....	16
	4.1 Podmínky pro uznání rezerv	16
	4.2 Účtování rezerv	19
5	Vliv rezerv na finanční řízení podniku.....	22
	5.1 Analýza poměrových ukazatelů	22
6	Metodika.....	25
7	Charakteristika vybraného podniku.....	27
8	Navrhované rezervy v letech 2008-2012.....	33
9	Dopad navrhovaných rezerv na výsledek hospodaření	39
	9.1 Dopad navrhovaných rezerv na výsledek hospodaření v roce 2008	41
	9.2 Dopad navrhovaných rezerv na výsledek hospodaření v roce 2009	42
	9.3 Dopad navrhovaných rezerv na výsledek hospodaření v roce 2010	43
	9.4 Dopad navrhovaných rezerv na výsledek hospodaření v roce 2011	44
	9.5 Dopad navrhovaných rezerv na výsledek hospodaření v roce 2012	45
10	Zhodnocení vhodnosti tvorby navrhovaných rezerv v konkrétním podniku	47
11	Návrh vymezení rezerv ve vnitropodnikové směrnici	49
12	Závěr	53
13	Summary	55
14	Seznam použité literatury	56
	Seznam tabulek a obrázků	58
	Seznam použitých zkratk	59
	Příloha	

1 Úvod

Podniky, které chtějí v dnešní době obstát na trhu, musí umět předvídat svoji ekonomickou situaci a používat všechny možné dostupné prostředky k tomu, aby byly schopny dostát svých závazků. Právě k těmto účelům, může podnikatelský subjekt využít tvorbu rezerv.

Rozhodnutí, zda bude podnik využívat rezervy je plně v kompetenci účetní jednotky samotné. Je tedy velmi důležité, aby o tvorbě rezerv měl podnik dostatek informací a dané problematice rozuměl. Pokud tuto problematiku podnik správně pochopí, lze říci, že má dobré řízení finančních prostředků.

Cílem práce je vymezení a porovnání rezerv z pohledu účetního a daňového. Předmětem praktické části je aplikace teoretických poznatků o rezervách v konkrétním podniku a to především návrh vybraných typů rezerv, způsob účtování a jejich dopad na výsledek hospodaření.

Práce bude strukturována do základních deseti kapitol, ve kterých bude vždy podrobně vysvětlena problematika týkající se rezerv.

První kapitola bude věnována právní úpravě rezerv, vymezení samotného pojmu „rezerva“ a základní možné dělení rezerv. V druhé kapitole bude popsáno, jak jsou rezervy zachyceny v účetnictví. Jakým způsobem lze rezervy ocenit a stanovit jejich výši a do jakých výkazů podniku rezervy zasahují. Rezervy jsou upraveny také dle IFRS/IAS a toto vymezení rezerv bude vysvětleno v další kapitole. Jelikož rezervy mohou výrazně ovlivnit finanční řízení podniku a mohou ovlivnit jednotlivé finanční ukazatele i této problematice bude věnována samostatná kapitola.

V tomto okamžiku budou rezervy v bakalářské práci teoreticky vysvětleny a budou následovat kapitoly, které tyto poznatky zobrazí na konkrétním podniku.

V metodice bude stručně vymezen postup, který bude dodržován v praktické části bakalářské práci. Součástí praktické části bude i charakteristika vybraného podniku, kde bude zobrazena jeho finanční situace a tvorba rezerv v minulosti. Od těchto informací se bude odvíjet obsah následujících kapitol, kdy na tyto skutečnosti bude brán zřetel. V sedmé a osmé kapitole bude kladen důraz na vymezení navrhovaných rezerv a následně jejich dopad na výsledek hospodaření v jednotlivých letech. Zhodnocení, zda-li je pro podnik vhodné o rezervách účtovat bude

v předposlední kapitole a v poslední kapitole bude navržen návrh vymezení rezerv ve vnitropodnikových směrnících.

2 Právní úprava rezerv a jejich teoretické vymezení

Pod pojmem rezerva si lze představit určité zajištění pro případ nepříznivé situace v budoucím období. Je to vlastně vnitřní dluh podniku. Rezerva je považována za dlouhodobý zdroj, jelikož musí být tvořena na dobu delší než jeden rok. Rezerva je vykazována v peněžní formě. Řeší situaci v podniku, kdy dochází k odtoku financí z očekávaných rizik a závazků. O tvorbě rezervy rozhoduje buď podnikatel sám, nebo mu je tato povinnost udělena zákonem.

2.1 Právní úprava

V České republice jsou rezervy upraveny těmito předpisy:

1) Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen *Zákon o daních z příjmů*)

2) Zákon č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen *Zákon o rezervách*)

3) Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů (dále jen *Zákon o účetnictví*)

4) Vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví, ve znění pozdějších předpisů (dále jen *Vyhláška*)

5) České účetní standardy pro podnikatele č. 004 – Rezervy (dále jen *České účetní standardy pro podnikatele*)

Je nutné také podotknout, že do české legislativy stále více zasahuje legislativa mezinárodní. A výjimkou není ani oblast tvorby rezerv. Je tedy důležité sledovat i mezinárodní právní úpravu a to zejména Mezinárodní účetní standardy (IAS) č. 37 - Rezervy, podmíněná aktiva a podmíněné závazky a dále IV. Direktiva EU.

2.2 Vymezení rezerv

Vymezení pojmu rezerva neobsahuje Zákon o účetnictví, ale lze toho vymezení najít ve Vyhlášce § 57 Postup tvorby a použití rezervy, dle kterého jsou rezervy určeny k pokrytí budoucích závazků nebo výdajů, u nichž je znám účel, je pravděpodobné, že nastanou, avšak zpravidla není jistá částka nebo datum, k němuž vzniknou. Účelem rezerv je tedy umožnit podnikatelům zohlednění budoucích rizik a ztrát plynoucích z jejich podnikatelské činnosti. (Zákon o rezervách)

Mezinárodní účetní standardy vymezují rezervy pod č. 37. Jsou zde zahrnuty rezervy, podmíněné aktiva a podmíněné závazky. Rezerva jako taková je definována jako závazek s nejistým časovým určením nebo částkou a musí být v rozvaze vykázána na samostatném řádku. Tvorba rezerv je podmíněna třemi podmínkami. První podmínka říká, že společnost má současný závazek (nezáleží na tom, zda je smluvní nebo mimosmluvní) jako výsledek minulé události. Z další podmínky vyplývá pravděpodobnost, že vypořádání závazku způsobí odliv zdrojů přinášejících ekonomický prospěch účetní jednotce. Třetí podmínkou je možnost spolehlivého odhadnutí částky závazku. Pokud nejsou všechny tři podmínky splněny, nelze rezervu v rozvaze vykázat. Podrobnější informace o rezervách tvořených dle Mezinárodních účetních standardů jsou uvedeny v samostatné kapitole „Vymezení rezerv dle IFRS/IAS“. (Krupová, 2009)

Dle IV. Direktivy EU má rezerva sloužit k pokrytí ztrát nebo dluhů, jejichž podstata je jasně definována a u kterých je k rozvahovému dni buď pravděpodobné anebo jisté, že budou vynaloženy, ale není jistá jejich výše období, ve kterém budou vynaloženy. Navíc mohou rezervy sloužit i k pokrytí zamýšlených výdajů, pokud jsou výše zmíněné podmínky splněny. (Kynclová, 2005)

2.3 Dělení rezerv

Rezervy je možno dělit podle různých hledisek, záleží, z jakého pohledu je na ně nahlíženo a podle toho je lze rozdělit na různé druhy. Rezervy rozlišujeme:

1) podle toho, zda je upravuje zákon, na:

a) zákonné (daňové) rezervy

Bankovní rezervy

Banky mají možnost vytvářet ve zdaňovacím období rezervy na poskytnuté bankovní záruky za úvěry poskytnuté bankami, při kterých jim vzniknou náklady na dosažení, zajištění a udržení příjmů. Při tvorbě nesmí celková výše rezervy za zdaňovací období přesáhnout výši 2% průměrného stavu poskytnutých bankovních záruk za úvěry poskytnuté bankami. Rezervy musí být přiřazeny k jednotlivým zárukám. Průměrné stavy se vypočítají z měsíčních zůstatků k poslednímu dni v měsíci a zůstatku k 1. lednu příslušného zdaňovacího období. (Zákon o rezervách)

Rezervy v pojišťovnictví

Z technických rezerv v pojišťovnictví dle zákona upravujícího pojišťovnictví se pro účely zajištění základu daně z příjmů v období, za které se podává daňové přiznání, uznává tvorba rezerv zaúčtovaná podle tuzemského zákona upravujícího účetnictví, která je výdajem na dosažení, zajištění a udržení příjmů a to:

a) z technických rezerv na neživotní pojištění tvorba např.: rezervy na prémie a slevy, rezervy na pojistné plnění a rezervy pojistného neživotních pojištění

b) z technických rezerv na životní pojištění tvorba např.: rezerva na nezasloužené pojistné, rezerva pojistného životních pojištění a rezervy životních pojištění, je-li nositelem investičního rizika pojistník. U poplatníka se sídlem mimo území České republiky je tvorba technických rezerv výdajem maximálně do výše, kterou by mohl uplatnit poplatník se sídlem na území České republiky. (Zákon o rezervách)

Rezerva na opravu hmotného majetku

Dle *Zákona o rezervách* lze tuto rezervu tvořit pouze na majetek, jehož doba odepisování je pět a více let (2. až 5. odpisová skupina) a musí se jednat o majetek ve vlastnictví popřípadě s právem hospodaření nebo o pronajatý majetek, k jehož opravám je nájemce smluvně písemně zavázán.

Technické zhodnocení podle zákona není považováno za opravu, tudíž nelze tvořit rezervu na tuto operaci. Dále se rezerva nesmí vytvářet v případě, kdy je hmotný majetek určen k likvidaci, u opravy majetku v důsledku škody či jiné nepředvídané nebo nahodilé události, opakujících se oprav na majetku a u majetku, který vlastní poplatník, vůči jehož majetku trvají účinky prohlášení konkursu.

Rezervu na opravy lze tvořit minimálně jedno zdaňovací období a maximální doba tvorby je závislá na zařazení majetku do opisových skupin.

Tabulka 1 - Maximální doba tvorby rezervy u dlouhodobého hmotného majetku

Odpisová skupina	Maximální doba tvorby rezervy
2.	3 zdaňovací období
3.	6 zdaňovacích období
4.	8 zdaňovacích období
5. a 6.	10 zdaňovacích období

Zdroj: Zákon o rezervách, vlastní zpracování

Výše rezervy se stanoví u každého hmotného majetku určeného k opravě a charakteru této opravy samostatně. Pokud oprava, na kterou byla tvořena rezerva, nebude zahájena v předpokládaném zdaňovacím období, rezerva musí být zrušena. Za zahájení opravy se považuje termín, ve kterém se začnou fyzicky provádět práce na věci, která je určena k opravě. Pokud se oprava provádí mimo pracoviště poplatníka, termín zahájení opravy je od doby převzetí věci do opravy, osobou, která je k tomu povolána.

Jestliže se v průběhu tvorby rezervy na opravu hmotného majetku stal z nájemce tohoto majetku vlastník, může v účtování rezervy dále pokračovat. (Zákon o rezervách)

Rezerva na pěstební činnost

Podle *Zákona o rezervách* se za pěstební činnost pro účely zákona rozumí obnova lesa a veškeré výchovné činnosti prováděné v porostech do čtyřiceti let jejich věku, ochrana lesa a opatření k obnově porostů s nevhodnou nebo náhradní dřevinnou skladbou. Rezervu lze tvořit a čerpat jen na určité výkony. Za výkony tohoto zákona se považují:

- obnova lesa (první výsev osiva, opakovaný výsev osiva)
- obnova lesa sadbou (první sadba, opakovaná sadba)
- příprava půdy pro obnovu lesa (příprava půdy pro přirozenou obnovu lesa, příprava půdy pro obnovu lesa výsevem osiva, příprava půdy pro obnovu lesa sadbou)
- ošetřování dřevin mladých lesních porostů
- mechanická a chemická ochrana mladých lesních porostů proti zvěři
- zřizování oplocenek při oplocování mladých lesních porostů
- ochrana mladých lesních porostů ostatní (proti buření, proti hlodavcům, proti klikorohu borovému, výsek plevelných dřevin)

- prořezávky, prostřihávky a výkony spojené s vytvořením rozčleňovací linie
- ochrana lesa proti zvěři mechanická, chemická, údržba a oprava oplocenek
- ochrana lesa proti hmyzím škůdcům
- hnojení lesních porostů
- vyvětlování lesních porostů
- odstraňování klestu
- probírky do 40 let věku lesních porostů
- opatření k obnově porostů s nehodnou nebo náhradní dřevinnou skladbou

Rezerva na pěstební činnost může být tvořena pouze poplatníky daně z příjmů, kteří jsou povinni podle zákona č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů, provádět obnovu, ochranu a výchovu lesních porostů.

Rezerva je tvořena podle výše vytěženého objemu dřevní hmoty v m³. Poplatník si stanoví výši rezervy sám v rozpočtu nákladů na pěstební činnost. Čerpání rezerv nastává při realizaci prací pěstební činnosti, a pokud tyto práce nejsou provedeny v rozpočtovém objemu, rezerva musí být zrušena.

Ostatní zákonné rezervy

Dle *Zákona o rezervách* se pro účely zjištění základu daně z příjmů uznávají i tyto rezervy:

- rezerva na odbahnění rybníka – touto rezervou se rozumí rezerva na odstranění nánosů ze dna rybníka způsobených erozí okolních pozemků; tuto rezervu lze tvořit maximálně 10 po sobě jdoucích zdaňovacích období,
- rezerva na sanaci pozemků dotčených těžbou,
- rezerva na vypořádání důlních škod podle zákona č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství, ve znění pozdějších předpisů,
- rezervy, u kterých zvláštní zákon uvede, že jde o výdaj na dosažení, zajištění a udržení příjmů.

b) účetní rezervy

V Zákoně o účetnictví v § 26 odstavci 3 jsou vymezeny podmínky pro tvorbu a účtování těchto rezerv:

Rezerva na rizika nebo ztráty z podnikání

Tato rezerva je tvořena v případě, kdy jsou účetní jednotce známy budoucí rizika nebo ztráty z podnikání na základě současných skutečností, dle jednotlivých případů, ze kterých jsou tato rizika a ztráty očekávány. Není možné tvořit obecnou neidentifikovatelnou rezervu např. na podnikatelská rizika. Vždy musí být rezerva vytvořena na jednotlivé, individuálně určené případy budoucích ztrát a rizik. Tvorba a výše rezervy se musí pokaždé odvíjet od uskutečněných účetních operací nebo od skutečností, které stále nebyly zaúčtované, ale dají se na jejich základě odvodit budoucí ztráty a rizika. Tato rezerva je založena na odhadu, zkušenosti z minulých let, statistických šetření nebo se stanoví procentem z příslušné základny. Jelikož je tato rezerva tvořena na základě předpokládaných rizik a ztrát v budoucím účetním období, její uskutečnění je reálné a pravděpodobné vzhledem ke skutečnostem známým ke dni tvorby rezervy. Jedná-li se o událost, která je značně nejistá, netvoří se rezerva na vrub nákladů, nýbrž se tato skutečnost zapíše v podrozvaze nebo v příloze k účetní závěrce s příslušnou charakteristikou této skutečnosti a potenciálním odhadem ztráty. (Ryneš, 2011)

Rezervy na důchody a podobné závazky

Podle *Vyhlášky* § 16 je tato rezerva tvořena na základě povinnosti vyplácet zaměstnancům důchody nebo obdobné požitky vyplývající ze smlouvy nebo z právního předpisu. Tato rezerva je vykazována v rozvaze jako položka „B.I.2. Rezervy na důchody a podobné závazky“.

Rezerva na restrukturalizaci

Rezerva je tvořena a čerpána na náklady vynaložené k uskutečnění programu restrukturalizace, který nesouvisí s pokračujícími činnostmi účetní jednotky. (Vyhláška)

Rezerva na daň z příjmů

Dle *Vyhlášky* jsou rezervy na daň z příjmů tvořeny v situaci, kdy předchází okamžik sestavení účetní závěrky okamžik sestavení řádného daňového přiznání. Zaúčtování rezervy je ve výši předpokládané daně. Pokud je výše zálohy na daň vyšší

nebo rovna předpokládané dani, účetní jednotka tuto rezervu neuvede jako položku v rozvaze „B.I.3. Rezerva na daň z příjmů“. V případě, že je tato záloha nižší než předpokládaná daň, účetní jednotka uvede v rozvaze položku „B.I.3. Rezerva na daň z příjmů“ ve výši vytvořené rezervy sníženou o uhrazené zálohy na daň z příjmů. Nelze tuto rezervu tvořit na jinou daň než na daň z příjmů. Tato rezerva je daňově neuznatelným nákladem.

2) dle § 16 Vyhlášky (vymezení rezerv v rozvaze)

- a) podle zvláštních právních předpisů (položka "B.I.1. Rezervy podle zvláštních právních předpisů")
- b) na důchody a podobné závazky (položka „B.I.2. Rezervy na důchody a podobné závazky“)
- c) na daň z příjmů (položka „B.I.3. Rezerva na daň z příjmů“)
- d) ostatní rezervy (položka „ B.I.4. Ostatní rezervy“)

3) podle určení

- a) rezervy s konkrétním určením (například rezerva na opravu hmotného majetku, rezerva na odbahnění rybníka)
- b) rezervy s obecným určením (například rezervy na rizika nebo ztráty z podnikání)

2.4 Peněžní prostředky týkající se tvorby rezerv

Zákon o rezervách v §10a upravuje zacházení s peněžními prostředky týkající se tvorby rezerv. Tato úprava zamezuje využívání rezerv k záměrnému snižování základu daně. Peněžní prostředky ve výši tvořených rezerv musí být ukládány na samostatný účet, který je založen u banky se sídlem v České republice nebo se sídlem na území jiného členského státu Evropské unie, pokud k tomu dostala účetní jednotka souhlas od oprávněného úřadu. Tento účet je vytvořen výhradně na ukládání peněžních prostředků týkajících tvořených rezerv. Účetní jednotka založí pro individuální účel rezervy pokaždé pouze jeden vázaný účet k rezervám. Tento účet lze vést v eurech nebo v českých korunách.

Tato povinnost se týká pouze vybraných rezerv. Mezi tyto rezervy patří zejména rezerva na opravu hmotného majetku, rezerva na odbahnění rybníka či rezerva na pěstební činnost.

Tyto peněžní prostředky mohou být čerpány pouze na účely, pro které byly rezervy vytvořeny.

3 Zachycení rezerv v účetnictví

„Rezervy jsou určeny k pokrytí budoucích závazků nebo výdajů, u nichž je znám účel. Je pravděpodobné, že nastanou, avšak zpravidla není jistá částka, ani datum, k němuž vzniknou.“ (Valder, 2008)

V účetnictví jsou rezervy a další položky považovány za účetní nástroje, kterými je realizována zásada opatrnosti a věrného a poctivého zobrazování. Náklady na rezervy jsou zahrnovány do období, se kterým věcně a časově souvisí. Do skupiny cizích zdrojů se rezervy řadí, protože vyjadřují potenciální závazek vůči třetím osobám a je předpokládáno, že je vynaložen vnitřní dluh účetní jednotky (vynaložení výdajů v budoucím období). Rezervy jsou právem označovány za dlouhodobý cizí zdroj či dlouhodobé závazky, jelikož je známo, že jsou to závazky trvající déle než jeden rok. (Ryneš, 2011)

3.1 Tvorba, čerpání a účtování rezerv

V účtové osnově pro podnikatele je rezervám vyhrazena supina 45 ve 4. účtové třídě – *Kapitálové účty a dlouhodobé závazky*. V této skupině jsou to právě tyto účty:

451 – *Rezervy podle zvláštních právních předpisů*

459 – *Ostatní rezervy*

453 – *Rezerva na daň z příjmů*

Dále jsou používány účty z 5. účtové třídy – *Náklady* a to především účty:

552 – *Tvorba a zúčtování zákonných rezerv podle zvláštních právních předpisů*

554 – *Tvorba a zúčtování ostatních rezerv*

574 – *Tvorba a zúčtování finančních rezerv*

584 – *Tvorba a zúčtování mimořádných rezerv*

599 – *Tvorba a zúčtování rezervy na daň z příjmů*

Účetní jednotka musí tvořit rezervu na konkrétní účel nebo předvídatelné riziko. Způsob tvorby a čerpání rezervy upravuje účetní jednotka ve svých vnitřních podnikových směrnících.

Tvorba rezervy se zaúčtuje jako zvýšení nákladů na stranu MD účty č. 552 či 554 podle toho o jaké rezervě je účtováno. Souvztažným zápisem je zaúčtování na stranu D pasivního účtu č. 451 nebo 459, zase záleží, jaký druh rezervy je tvořen. Tudíž se po této účetní operaci zvýší stav nákladů a nastane také zvýšení stavu rezerv.

Čerpání, zrušení či snížení vytvořené rezervy se zaúčtuje ve prospěch nákladového účtu (na stranu D a na souvztažnou stranu MD je proveden zápis na snížení stavu rezerv. Použité účty jsou závislé na druhu rezervy.

Tyto účetní operace jsou účtovány na základě vnitřního (interního) účetního dokladu. Při tvorbě rezerv nikdy nesmí nastat aktivní zůstatek, protože není možné ji přečerpat a nelze ji tvořit na ocenění aktiv.

Příklad znázorňující účetní operace týkající se tvorby a čerpání rezervy určené na opravu hmotného majetku. Jsou zde použity účty 221-1 – Běžný bankovní účet a 221-2 – Zvláštní bankovní účet vytvořený na odložení finančních prostředků týkajících se tvorby rezerv, 261 – Peníze na cestě, 321 – Závazek vůči dodavatelům, 511 – nákladový účet Opravy a údržba.:

Účetní operace týkající se účtování rezerv v roce 200x	MD	D
1. Tvorba rezervy na opravu hmotného majetku	552	451
2. Převedení finančních prostředků na zvláštní účet	221-2	221-1
Účetní operace týkající se účtování rezerv v roce 200x+1		
3. Tvorba rezervy na opravu hmotného majetku	552	451
4. Odvod finančních prostředků z běžného účtu	261	221-1
5. Příjem finančních prostředků na zvláštním bankovním účtu	221-2	261
Účetní operace týkající se účtování rezerv v roce 200x+2		
6. Tvorba rezervy na opravu hmotného majetku	552	451
7. Odvod finančních prostředků z běžného účtu	261	221-1
8. Příjem finančních prostředků na zvláštním bankovním účtu	221-2	261
Účetní operace týkající se účtování rezerv v roce 200x+3		
9. Čerpání vytvořené rezervy	451	552

10. Faktura přijatá za opravu hmotného majetku	511	321
	343	321
11. Proplacení faktury přijaté za opravu hmotného majetku	321	221

Obdobným způsobem jsou účtovány i rezervy jiného typu, pouze jsou použity účty, které s účtovanou rezervou souvisí.

3.2 Oceňování a stanovení výše rezerv

Doba pro tvorbu rezerv je nejčastěji v období, před koncem účetního období. Toto období je zvoleno z důvodu uzavírání účetních knih, při kterém musí účetní jednotka zohlednit známá rizika a ztráty. Je zde velmi důležité dodržovat zásady opatrnosti, věrného a poctivého zobrazování. Pokud jsou zjištěny účetní jednotkou skutečnosti, které jsou rozhodným faktorem pro tvorbu rezerv, musí být rozhodnuto, v jaké hodnotě budou rezervy vytvořeny. Tento krok je velmi důležitý, aby nedocházelo k nadhodnocení či podhodnocení výše rezervy.

Podle Českých účetních standardů pro podnikatele jde stanovit výši zákonných rezerv dvěma způsoby. Zákonnou rezervu lze stanovit procentem z určitého základu, anebo je výše rezervy stanovena v absolutní částce.

V případě, že chce účetní jednotka ocenit účetní rezervu, je plně v jejích rukou rozhodnutí o způsobu stanovení výše této rezervy. Způsob oceňování účetní rezervy není předepsán v žádné legislativě. Způsob, jakým bude účetní jednotka stanovovat výši tvořené rezervy, musí být uveden v jejích směrnících. Účetní jednotka by měla co nejlépe odhadnout či odvodit hodnotu rezervy.

3.3 Vykazování rezerv

Rezervy jsou vykazovány ve výkazu zisku a ztráty, rozvaze, cash flow, příloze a v inventarizaci.

Výkaz zisku a ztráty

Výsledovka je výkaz, který poskytuje veškeré informace o nákladech, výnosech a výsledku hospodaření. Umožňuje zjistit účetní jednotce finanční výkonnost podniku. Rezervy se ve výsledovce vykazují v nákladech. Náklady jsou značeny velkými písmeny z latinské abecedy. Rezervy jsou vykazovány ve Výkazu zisku a ztráty v činnosti běžné, a to v provozní činnosti jako položka „G. Změna stavu rezerv a opravných položek v provozní oblasti a komplexních nákladů příštích období“.

ve finanční činnosti jako položka „M. Změna stavu rezerv a opravných položek ve finanční oblasti“, i v činnosti mimořádné.

Rozvaha

Rozvaha je souhrnný přehled o složení majetku v podniku (aktiva) a přehled finančních zdrojů, z jakých byl tento majetek pořízen (pasiva). Suma aktiva a pasiv se musí vždy rovnat. Rezervy jsou vykazovány v rozvaze na straně pasiv v položce „B.I. Rezervy“, jelikož představují cizí zdroj krytí.

Příloha

Příloha informuje o účetních metodách, o obecných účetních zásadách, o oceňování a o odepisování. Poskytuje doplňující informace k výkazu zisku a ztráty a rozvaze. Na rezervu nemá příloha žádný požadavek. V příloze lze uvést jednotlivé rezervy a skutečnosti, které se týkaly rezerv v průběhu účetního období.

Cash flow

Výkaz Cash flow informuje o způsobu, jakým podnik vyprodukoval a použil peněžní prostředky. Tímto výkazem lze zjistit v jaké je podnik finanční situaci, zda vykazuje platební schopnost či nikoliv.

Cash flow abstrahuje všechny účetní nesrovnalosti spojeny s aktuálním principem, například účtování opravných položek, rezerv, odpisů dlouhodobého majetku nebo časového rozlišení. Smyslem výkazu jsou přírůstky a úbytky peněžních prostředků. Tento výkaz má doplňující funkci k rozvaze a výkazu zisku a ztráty. (Ryneš, 2009)

Jelikož vykazování rezerv ovlivňuje v podniku tok finančních prostředků, tudíž jsou i rezervy součástí výkazu cash flow.

Inventarizace

U rezerv se provádí dokladová inventura, při které je kontrolována jejich výše a jejich odůvodněnost. Pokud je nalezena nějaká nesrovnalost, která souvisí s výší rezervy, musí být provedena úprava této změny v období, se kterým tato skutečnost věcně i časově souvisí. Rezervy musí být prověřovány, aby nedocházelo k záměrnému snižování hospodářského výsledku.

4 Vymezení rezerv dle IFRS/IAS

„IAS 37 (*Rezervy, podmíněné závazky a podmíněná aktiva*) je založen na důsledném uplatňování definic závazků a aktiv tak, jak jsou obsaženy v Koncepčním rámci IFRS.“ (Dvořáková, 2009)

„Rezerva je standardem definována jako závazek s nejistým časovým rozvrhem a výší. Termínu rezerva nelze dle standardu užívat v souvislosti s položkami vzniklými ze snižování hodnoty aktiv ve smyslu odpisu nebo tvorby opravné položky (tedy například ve smyslu rezerv na nedobytné pohledávky).“ (Dvořáková, 2009)

4.1 Podmínky pro uznání rezerv

Rezervu lze podle standardu vykázat:

a) existuje-li současný závazek v důsledku minulé události. Důležité je identifikovat minulou událost, jelikož určuje období, do kterého musí být rezerva vytvořena.

b) pokud je pravděpodobnost, že k vypořádání závazku bude nevyhnutelný odtok prostředků (aktiv peněžních a nepeněžních), které představují ekonomický užitek.

c) pokud jde závazek spolehlivě ocenit. U tohoto požadavku jde pouze o obecné kritérium uznatelnosti rozvahové položky, která je již obsažená v Koncepčním rámci. Jsou-li předchozí dvě podmínky splněny, nepředpokládá se, že by spolehlivé ocenění rezerv nebylo možné, spíše je tento jev ojedinělý. Pokud však takováto situace nastane, požaduje se od podniku, aby rezervu publikoval v příloze jako podmíněný závazek. (Vašek, 2012)

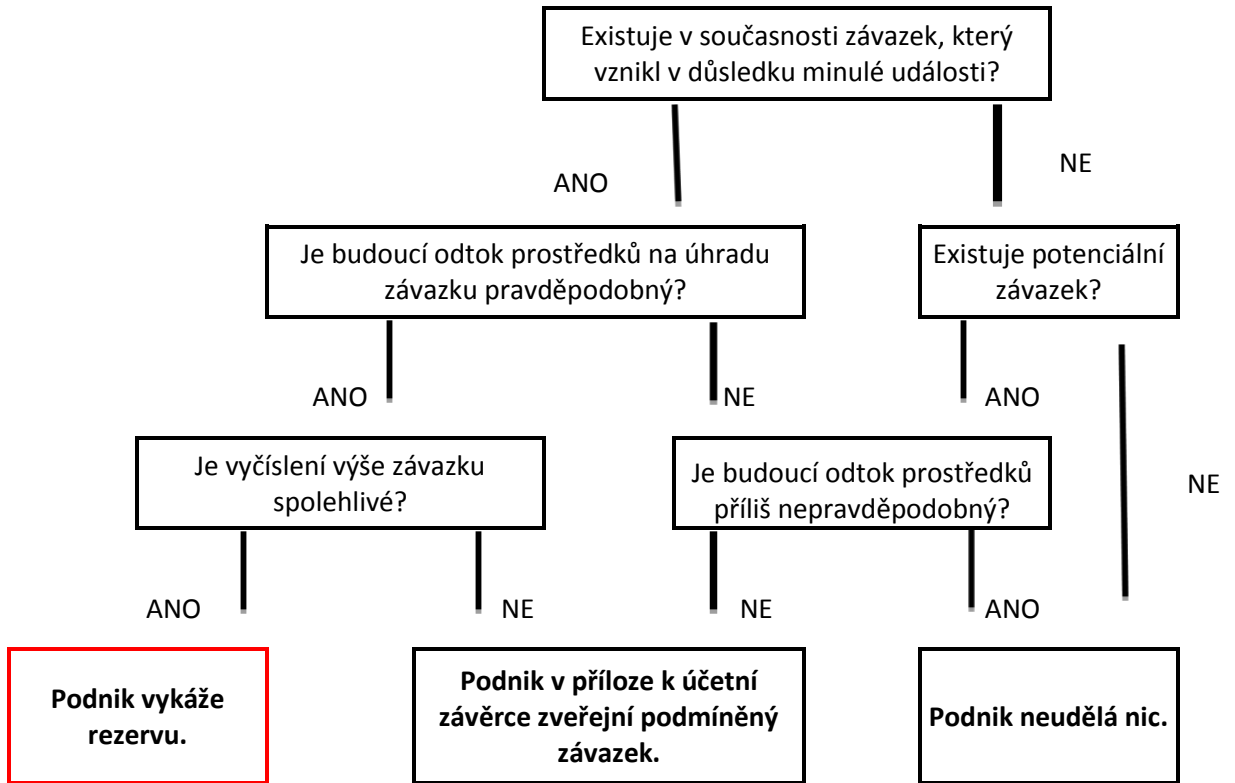
Rezervu lze tedy vykázat, pokud existuje současný závazek, který je výsledkem minulých událostí, s možností spolehlivého ocenění a je pravděpodobné, že nastane odliv prostředků na vypořádání tohoto závazku. (Mirza, 2013)

Pokud nejsou splněny všechny tyto podmínky nelze rezervu vykázat.

Nastane-li situace, kdy si podnik není jistý, zda existuje současný závazek, měl by využít dostupných informací nebo například využít pomoc odborníka. Pokud nelze určit pravděpodobnost existence současného závazku, rezerva se zveřejní jako podmíněný závazek. Zveřejnění podmíněných závazků nastane také v případě, že je nepravděpodobný odliv prostředků, které přinášejí ekonomický prospěch podniku. (Krupová, 2009)

Podle dodatku B, který není formální součástí standardu, jde určit, zda má být v dané situaci vykázána rezerva nebo má být tato situace zveřejněna jako podmíněný závazek, anebo nedělat nic.

Obrázek 1 -Vývojový diagram

Zdroj: Krupová, 2009

V dodatku C jsou ustanoveny konkrétní situace a doporučení, zda rezervu tvořit či nikoliv.

Tabulka 2 - Seznam situací upravených dodatkem C

Oblast	Rezerva
Záruční opravy	ANO
Kontaminovaná půda	ANO
Likvidace vrtných plošin v mořích	ANO
Refundační politika podniku při prodeji zboží	ANO
Uzavření divize - neprojednané k datu výkazů	NE
Uzavření divize - projednané a připravované k datu výkazů	ANO
Nařízení příslušných orgánů na pořízení protikouřových filtrů	NE
Přeškolení zaměstnanců v souvislosti se změnami v daňovém systému	NE
Nevýhodná smlouva	ANO
Individuální záruka, která pravděpodobně nebude využita	NE
Individuální záruka, která pravděpodobně bude využita	ANO
Soudní spory pravděpodobně prohrané	ANO
Opravy a údržba	NE

Zdroj: Krupová, 2009

Oceňování a stanovení výše rezerv

Výše rezervy je stanovena na základě nejlepšího odhadu peněžních toků (výdajů), které budou nezbytně nutné k vypořádání současného závazku, který je zaúčtován k rozvahovému dni. Pro zajištění nejlepšího odhadu rezervy jsou brány v potaz veškerá rizika a nejistoty. (Jílek, 2011) Je zapotřebí brát v úvahu také změny v legislativě. Samozřejmě musí existovat důkaz, že ke změnám dojde. (Krupová, 2009) I u rezerv dle standardů nelze zapomenout na zásadu opatrnosti, kterou musí účetní jednotka při tvorbě rezervy respektovat.

Účetní jednotka by neměla zapomenout při oceňování rezerv na související rizika, která jsou spojena s odhadem částky budoucí platby. Výchozím bodem pro odhad by měla být analýza různých variant budoucího vývoje. Odhad by měl být v souladu se zásadou opatrnosti, to znamená, že odhadnutá částka je spíše vyšší, nežli nižší. Částka odhadnutého závazku nesmí být podhodnocena. Zároveň nesmí dojít k nadhodnocení rezervy. Jestliže je k dispozici ocenění rezerv lepším odhadem,

k rozvahovému dni je stávající ocenění rezerv prověřeno a zpřesněno. (Dvořáková, 2009)

„Nejlepší odhad může vycházet z úsudku vedení podniku, opírajícího se o zkušenosti z podobných transakcí nebo o informace nezávislých expertů.“ Rezervu lze ocenit buď očekávanou hodnotou, nebo výsledkem, který je nejpravděpodobnější (záleží na situaci, kvůli které je řešena tvorba rezervy). (Šrámková, 2010)

V úvahu musí vzít účetní jednotka také časovou hodnotu peněz. Při tvorbě rezerv se oceňují rezervy v současné hodnotě budoucích výdajů. V případě, že časová hodnota peněz není vzhledem k předpokládanému období trvání závazku významná, diskontování rezervy není nutné. Je zapotřebí dávat pozor na specifická rizika, která byla zahrnuta do výše závazků, aby nedocházelo k duplicitnímu promítnutí do diskontní sazby. (Dvořáková, 2009)

Rezervy jsou oceňovány v částce před zdaněním.

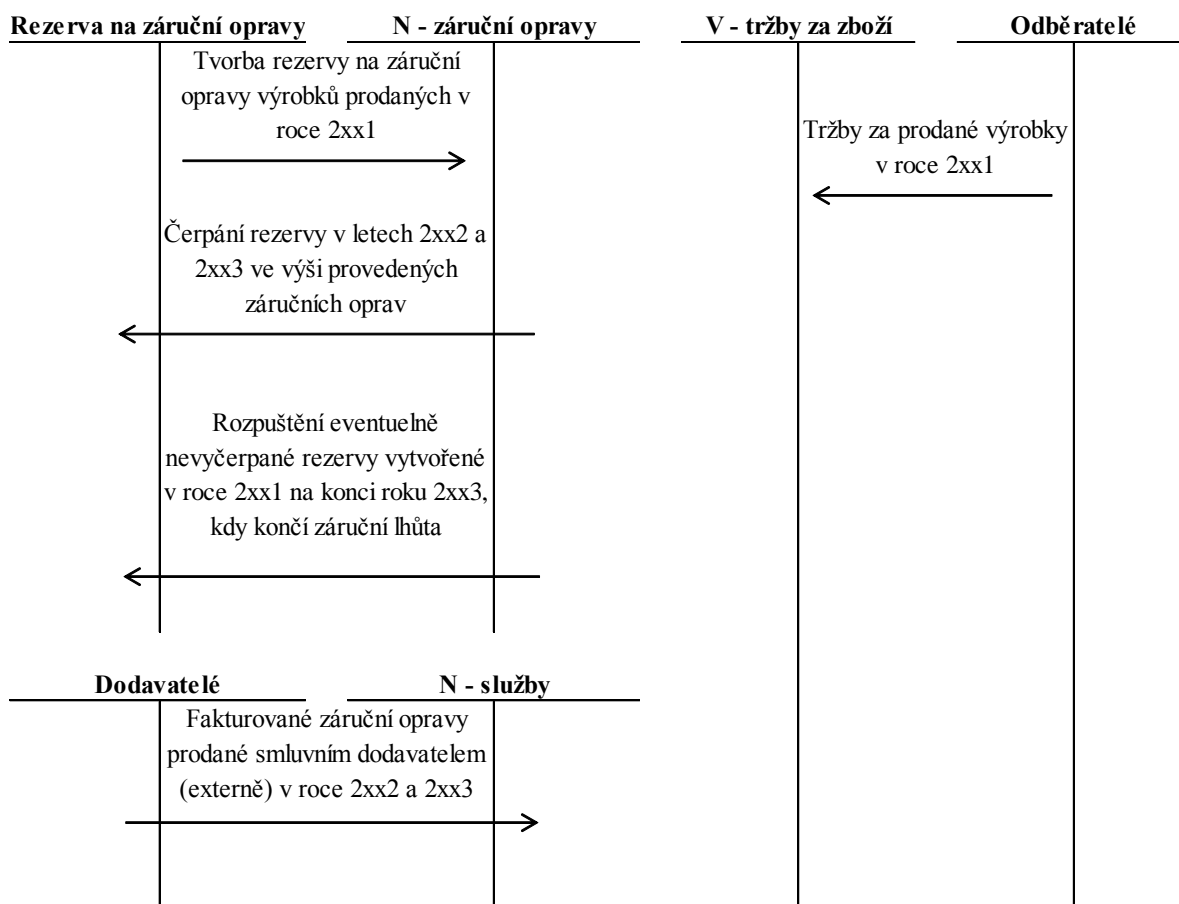
Budoucí události, u kterých je pravděpodobné, že ovlivní částku vypořádání rezervy, musí být také zvažovány.

4.2 Účtování rezerv

Rezervy musí být zaúčtovány, pokud vznikne skutečnost nebo jakákoliv činnost, která zavazuje podnik k budoucí platbě. Vznik závazku či snížení výsledku hospodaření musí být zaúčtováno do období, se kterým věcně a časově souvisí.

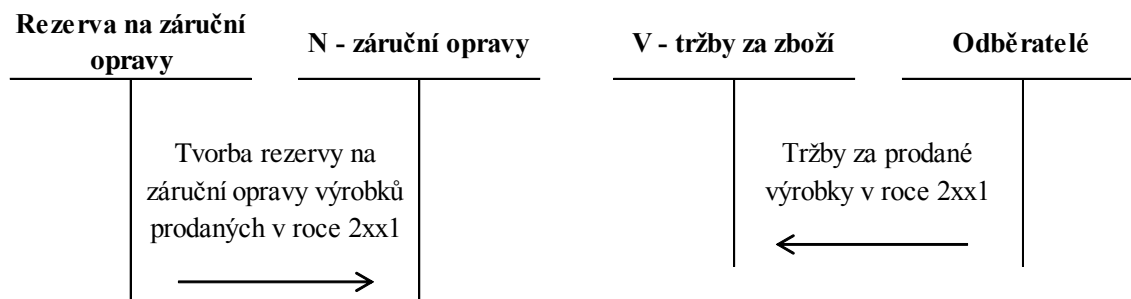
Na níže uvedených schématech je znázorněna situace postupu, kdy zákazníkovi podnik poskytne dvouletou záruční lhůtu. Jelikož je tato záruční lhůta poskytnuta na krátké období, není nutno diskontovat.

Na prvním schématu je znázorněna tvorba a čerpání rezerv, která je vázána na druhové členění nákladů a výnosů v roce 2xx1:

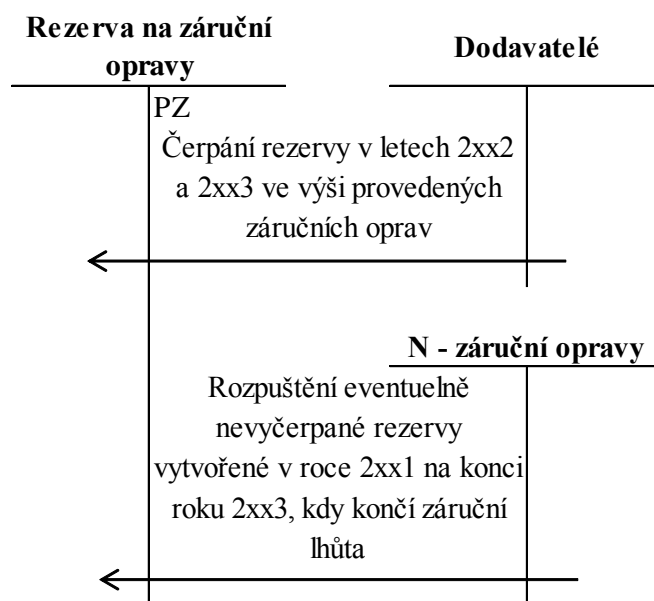
Zdroj: Dvořáková, 2009

Následující schéma zobrazuje tvorbu a čerpání rezerv, které je vázáno na účelové členění nákladů a výnosů v roce 2xx1:

Zdroj: Dvořáková, 2009

V roce 2xx2 a 2xx3 následuje čerpání a rozpuštění rezervy:

Zdroj: Dvořáková, 2009

5 Vliv rezerv na finanční řízení podniku

Komplexní zhodnocení finanční situace podniku lze zjistit z finanční analýzy. Tato analýza poskytne podniku informace o jeho ziskovosti, o složení kapitálové struktury, zda efektivně využívá svá aktiva, o schopnosti včasného splácení svých závazků atd. (Knápková, 2013) Jejím hlavním úkolem je poskytnout informace o zdraví podniku z finančního pohledu. (Synek, 2001)

Údaje z finanční analýzy nejvíce využijí manažeři. Finanční analýza pomůže manažerům při řešení nejrůznějších rozhodovacích úkonech.

Samozřejmě nelze ovlivnit finanční analýzou minulost. Analýza však může poskytnout cenné informace, které podnik může využít v budoucím období. Výsledky, nejen že slouží k interním potřebám podniku, ale zároveň slouží pro externí uživatele.

Aby byla finanční analýza co nejvíce objektivní, musí být použita data, která jsou ověřená. Za výchozí zdroj dat je považována rozvaha, výkaz zisku a ztráty, příloha, přehled cash flow a přehled o změnách vlastního kapitálu. Lze použít další výkazy či zprávy podniku.

Ve vztahu k rezervám lze vybrat ukazatele rentability a zadluženosti, které jsou zařazeny do analýzy poměrových ukazatelů. Dále lze vybrat výkaz cash flow, který je ve finanční analýze také ovlivněn tvorbou rezerv. Jednotlivé ukazatele jsou popsány viz níže.

5.1 Analýza poměrových ukazatelů

Analýza pomocí poměrových ukazatelů je charakterizována vztahem mezi dvěma či více absolutními ukazateli za pomoci podílu. Tento způsob analýzy je velmi oblíbený z důvodu rychlosti a nenákladnosti výpočtu, který přinese podniku základní finanční obraz o situaci v podniku. (Sedláček, 2009)

Analýza rentability

Mezi nejsledovanější ukazatele finanční analýzy patří ukazatelé rentability neboli výnosnosti, ziskovosti. Těmito ukazateli je měřen čistý výsledek podnikového snažení. (Marek, 2009)

Obecně je rentabilita počítána jako podíl zisku v potřebné upravené formě k vynaloženým prostředkům. Za vynaložené prostředky lze považovat investice nebo náklady.

Jelikož rezervy, jakožto náklad, ovlivňují výsledek hospodaření podniku, musí být brán ohled i v analýze rentability, že rezervy tento výsledek ovlivní.

Rentabilita vlastního kapitálu je ukazatelem vyjadřující přínos výnosu z kapitálu vloženého vlastníky (akcionáři, investoři). Zda tento vložený kapitál využívá podnik s odpovídající velikostí vůči jejich investičnímu riziku. Výpočet rentability vlastního kapitálu je následující:

$$\text{rentabilita vlastního kapitálu} = \frac{\text{zisk}}{\text{vlastní kapitál}}$$

Dalším ukazatelem, který je ovlivněn tvorbou rezerv je *rentabilita celkových vložených aktiv*. Tento ukazatel vypovídá o schopnosti společnosti zhodnotit investovaná celková aktiva, bez ohledu na zdroje jejich financování (zda se jedná o zdroj vlastní, cizí, krátkodobý nebo dlouhodobý). Vzorec pro výpočet rentability aktiv je:

$$\text{rentabilita celkových vložených aktiv} = \frac{\text{zisk}}{\text{aktiva}}$$

Ukazatelem *rentabilita vloženého kapitálu* neboli *rentabilita investic* je možno ohodnotit podnikatelskou činnost společnosti. Ukazatelem lze vyjádřit schopnost působení celkového vloženého kapitálu do podnikání a to bez ohledu na to, jakými zdroji je tento kapitál financován. Výpočet této rentability je následující:

$$\text{rentabilita vloženého kapitálu} = \frac{\text{zisk}}{\text{celkový kapitál}}$$

Analýza zadluženosti

Ukazatele zadluženosti apelují na vztah mezi vlastními zdroji financování a cizími zdroji financování tedy na zadluženost podniku. Pokud je podnik zadlužen v optimální míře, není to na škodu. Růst zadluženosti má prospěšné dopady na celkovou rentabilitu podniku a k vyšší tržní hodnotě podniku. Při zvyšování zadluženosti zároveň roste riziko finanční nestability. (Sedláček, 2009)

Jedním z mnoha ukazatelů sloužící k výpočtu zadluženosti je *ukazatel celkové zadluženosti*. Celkovou zadluženost je třeba hlídat, aby podnik neměl problémy se získáním nového cizího zdroje (úvěru).

Celková zadluženost je počítána s hodnotou cizího kapitálu. Rezervy jsou považovány za cizí zdroj, proto je tento ukazatel významně ovlivněn účtováním

o rezervách. Účtová skupina 45 je věnována rezervám, která je zahrnována v rozvaze na straně pasiv do položky cizí zdroje. Vzorec pro výpočet ukazatele celkové zadluženosti je:

$$\text{celková zadluženost} = \frac{\text{cizí kapitál}}{\text{celková aktiva}}$$

Ukazatel míry zadluženosti udává podíl cizího kapitálu na vlastním kapitálu. Vývoj tohoto ukazatele je velmi důležitý pro banky, při rozhodování o poskytnutí bankovního úvěru podniku. Krátkodobé zdroje jsou pro podnik daleko rizikovější než dlouhodobé zdroje, proto je důležité při interpretaci výsledku míry zadluženosti věnovat této skutečnosti větší pozornost.

Ve výpočtu se opět objevuje položka cizí zdroje, která je ovlivněna výší tvořené či rozpouštěné rezervy v daném období. Výpočet je následující:

$$\text{míra zadluženosti} = \frac{\text{cizí kapitál}}{\text{vlastní kapitál}}$$

Ukazatel informující o násobku převýšení zisku nad placenými úroky se nazývá *ukazatel úrokového krytí*. Část zisku, která byla vyprodukována cizím zdrojem, by měla stačit na úhradu nákladů na cizí kapitál.

Rezervy do ukazatele úrokového krytí zasahují účtovanými náklady, jenž ovlivňují výsledek hospodaření podniku. Vzorec pro výpočet je:

$$\text{úrokové krytí} = \frac{\text{zisk před zdaněním a úroky}}{\text{úroky}}$$

6 Metodika

Cílem praktické části bakalářské práce je aplikace teoretických poznatků o rezervách v konkrétním podniku. Především zde bude proveden návrh vybraných typů rezerv, způsob účtování a jejich dopad na výsledek hospodaření.

Potřebné podklady a informace pro zpracování praktické části byly poskytnuty firmou Lesy a rybníky města Českých Budějovic, s. r. o.. Firma podniká zejména v oblasti lesnictví, chovu ryb a vodní drůbeže. Při zpracování jednotlivých oblastí praktické části týkajících se aplikace rezerv bude vycházeno hlavně z výkazů zisku a ztráty z let 2008-2012. Problematiku rezerv v podniku vysvětlil ekonomem společnosti, na kterého byla možnost se kdykoliv obrátit k získání dalších potřebných podkladů.

Praktická část bude zaměřena na tyto tématické okruhy:

- návrh tvorby a čerpání konkrétních rezerv,
- dopad navrhovaných rezerv na výsledek hospodaření v jednotlivých letech,

V tomto kroku bude při výpočtech jednotlivých položek postupováno takto:

Změna stavu rezerv = původní stav ± navrhovaná rezerva

Provozní výsledek hospodaření = původní stav ± navrhovaná rezerva

Finanční výsledek hospodaření zůstává beze změn, jelikož tvorba rezerv tuto položku neovlivní.

Při výpočtu základu daně je zapotřebí zjistit původní základ daně a daňově neuznatelné položky pro zjištění základu daně.

Původní základ daně = původní splatná daň / sazba daně * 100

Daňově neuznatelné položky = původní základ daně - původní výsledek hospodaření před zdaněním

Základ daně = výsledek hospodaření před zdaněním ± daňově neuznatelné položky

Daňová povinnost = základ daně * sazba daně / 100

Daň z příjmů za běžnou činnost = daňová povinnost ± původní odložená daň

Výsledek hospodaření za běžnou činnost = provozní výsledek hospodaření + finanční výsledek hospodaření – daň z příjmů za běžnou činnost

K výpočtu budou použity údaje z výkazu zisku a ztráty za jednotlivé roky. V každém roce bude přístup k výpočtu individuální, jelikož je zapotřebí sledovat, zda jsou navrhované rezervy tvořeny či rozpouštěny.

Pro zjednodušení názorného příkladu budou náklady spojené s navrhovanými rezervami ve stejné částce jako je výše navrhované rezervy a v průběhu tvorby navrhovaných rezerv nebude probíhat přecenění hodnoty rezerv.

- zhodnocení vhodnosti navrhovaných rezerv a
- návrh vymezení rezerv ve vnitropodnikových směrnících.

Pro vlastní zpracování praktické části je důležité správně pochopit chod společnosti. Seznámím se s účetními operacemi, které se týkaly tvorby rezerv v minulosti a hlavně důvod tvorby.

Při navrhování tvorby rezerv je zapotřebí brát zřetel na jejich potřebnost a výši. Účtování o těchto rezerv se bude řídit podle zvyklostí účetní jednotky.

Následně bude provedeno porovnání vlivu rezerv na výsledek hospodaření v jednotlivých letech za účetní období 2008-2012. Ze zjištěných výsledků lze zjistit, zda by bylo vhodné v podniku tvořit navrhované rezervy.

Do návrhu vnitropodnikových směrníc budou zakomponovány pouze ty rezervy, které podnik nejvíce využije při své podnikatelské činnosti. Zde budou sepsána pravidla, která musí účetní jednotka dodržovat při tvorbě rezerv.

7 Charakteristika vybraného podniku

Společnost Lesy a rybníky města Českých Budějovic s. r. o. má sídlo v ulici Jaroslava Haška č. p. 1588/4 v Českých Budějovicích. Zápis do Obchodního rejstříku proběhl 25. září 1996. Podnik působí pouze na domácím trhu. Výhradním společníkem společnosti je město České Budějovice, které získává právo na jmenování dozorčí rady a statutární zástupce společnosti. Rada města Českých Budějovic je Valnou hromadou společnosti.

Společnost v roce 2014 zaměstnává 54 zaměstnanců, kteří spravují a obhospodařují na základě nájemní smlouvy majetek města související s potřebami společnosti k podnikání. Mezi pronajatý majetek patří také obslužný majetek, bašty, sádky, hájenky a zemědělské objekty v okolí města. Dále společnost hospodaří na lesním a zemědělském majetku, který je pronajatý od jiných subjektů.

Společnost má samostatnou ekonomiku, která je zcela nezávislá na rozpočtu města České Budějovice. Za pronajatý majetek, který obhospodařují, platí městu a ostatním subjektům nájemné.

Obrázek 2 - Pohled na majetek společnosti

Zdroj: Interní zdroj podniku

Již podle názvu společnosti lze odhadnout jejich předmět podnikání. Společnost využívá zejména přírodní zdroje ke své výdělečné činnosti. Předmětem podnikání je:

- výroba, obchod a služby
- zemědělství včetně prodeje nezpracovaných zemědělských výrobků za účelem zpracování nebo dalšího prodeje, využívání rybníků a jiných rybochovných zařízení k chovu ryb a vodní drůbeže
- silniční motorová doprava.

Produkty předmětu podnikání, které mají největší podíl na výsledku hospodaření, jsou především:

- dřevo pro nejrůznější použití (9000 m³/rok)
- tržní ryby s vysokým podílem kapra (230 t/rok)
- pernatá zvěřina – kachna divoká a bažant (12 tisíc ks/rok)
- mléko (300 000 l/rok)
- mladý skot
- zpracované sladkovodní ryby, zvěřina.

Finanční situace podniku je velmi stabilní. Podnik vykazuje každý rok kladný výsledek hospodaření (zisk) v uspokojivé výši. Lze říci, že je podnik schopen čelit vnějším nežádoucím vlivům, jako jsou například rostoucí konkurence anebo nepříznivé přírodní podmínky. V rozvaze je vidět, jak podnik hospodaří se svými aktivy a pasivy.

Tabulka 3 – Zkrácená verze rozvahy 2007-2012 (v tis. Kč)

Rozvaha	2007	2008	2009	2010	2011	2012
AKTIVA CELKEM	82 610	86 894	86 687	79 120	78 175	79 366
Dlouhodobý majetek	57 884	62 450	59 469	58 667	55 986	55 723
<i>Dlouhodobý nehmotný majetek</i>	158	142	126	109	101	94
<i>Dlouhodobý hmotný majetek</i>	57 726	62 308	59 343	58 558	55 885	55 629
Oběžný majetek	24 300	23 833	27 157	20 336	22 137	23 573
<i>Zásoby</i>	10 218	10 278	9 459	10 808	10 310	11 354
<i>Dlouhodobé pohledávky</i>	212	192	172	174	132	114
<i>Krátkodobé pohledávky</i>	8 004	5 238	9 604	5 730	8 161	7 075
<i>Krátkodobý finanční majetek</i>	5 866	8 125	7 922	3 624	3 534	5 030
<i>Časové rozlišení</i>	426	611	61	117	52	70
PASIVA CELKEM	82 610	86 894	86 687	79 120	78 175	79 366
Vlastní kapitál	66 806	71 442	68 849	68 535	69 055	69 451
<i>Základní kapitál</i>	64 113	64 113	64 113	64 113	64 113	64 113
<i>Kapitálové fondy</i>	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000
<i>Rezervní fondy, nedělitelný fond a ostatní fondy ze zisku</i>	2 756	4 071	5 506	5 713	5 681	6 093
<i>Výsledek hospodaření minulých let</i>	- 4 759	- 4 296	- 4 428	- 4 422	- 4 416	- 4 419
<i>Výsledek hospodaření běžného účetního období</i>	1 693	4 554	658	131	677	664
Cizí zdroje	14 739	15 429	17 831	10 585	9 120	9 915
<i>Rezervy</i>	3 984	4 113	3 635	0	0	0
<i>Dlouhodobé závazky</i>	4 792	2 033	4 440	4 418	4 368	4 400
<i>Krátkodobé závazky</i>	6 426	5 708	4 267	4 241	4 156	4 665
<i>Bankovní úvěry a výpomoci</i>	537	3 575	4 489	1 926	596	850
<i>Časové rozlišení</i>	65	23	7	0	0	0

Zdroj: Interní zdroj podniku

Ve zkrácené verzi rozvahy, která pro účely zpracování bakalářské práce postačí, je znázorněna struktura aktivních a pasivních složek podniku. V položce rezervy je zřejmé, že podnik od roku 2010 o rezervách neúčtuje. Tato položka má tudíž nulový zůstatek.

Ve výkazu zisku a ztráty lze zjistit, jaké podnik při své činnosti vynakládá náklady a jaké výnosy z ní plynou. Podnik v posledních letech generuje zisk v dostačující výši.

Tabulka 4 – Zkrácená verze výkazu zisku a ztráty 2007–2012 (v tis. Kč)

Výkaz zisku a ztráty	2007	2008	2009	2010	2011	2012
<i>Změna stavu rezerv a opravných položek</i>	174	- 445	- 555	-3 397	282	- 40
★ Provozní výsledek hospodaření	2 519	3 013	1 155	480	930	911
★ Finanční výsledek hospodaření	- 236	- 226	- 282	- 267	- 89	- 99
Daň z příjmů za běžnou činnost	565	-1 767	215	82	164	148
★★ Výsledek hospodaření za běžnou činnost	1 693	4 554	658	131	677	664
★★★ Výsledek hospodaření za účetní období	1 693	4 554	658	131	677	664
★★★★ Výsledek hospodaření před zdaněním	2 283	2 787	873	213	841	812

Zdroj: Interní zdroj podniku

Do roku 2010 podnik vytvářel, čerpal a rozpouštěl rezervy různých druhů dle své potřeby. O rezervách podnik již neúčtuje ani o jejich tvorbě v následujícím období neuvažuje. Důvodem pro toto rozhodnutí byla změna vedení společnosti, které rozhodlo o rezervách již neúčtovat. Vedení usoudilo, že pro podnik není vhodné účtovat o rezervách, především z důvodu novely zákona, kdy musí podniky tvořící rezervy odvádět finanční prostředky na samostatný účet.

Tabulka 5 – Stručný přehled o rezervách v podniku v letech 2005-2010 (v Kč)

Rok	Rezerva	Tvorba	Rozpuštění
2005	Rezerva na opravy hrází rybníků	2 500 000,00	
2006	Rezerva na pěstební činnost	1 000 000,00	
	Rezerva na opravu Branišovské výtěrové soustavy	562 528,00	
2007	Rezerva na pěstební činnost	2 458 477,00	
	Rezerva na pěstební činnost		1 000 000,00
	Rezerva na opravy hrází rybníků		2 500 000,00
	Rezerva na opravu Branišovské výtěrové soustavy	562 528,00	
	Rezerva na opravu střechy v Korosekách	400 000,00	
2008	Rezerva na pěstební činnost	2 500 000,00	
	Rezerva na pěstební činnost		2 458 477,00
	Rezerva na opravu Branišovské výtěrové soustavy		1 125 056,00
	Rezerva na opravu Branišovské výtěrové soustavy	562 528,00	
	Rezerva na opravu střechy v Korosekách	400 000,00	
	Rezerva na opravu hospod. budov v Korosekách	247 349,50	
2009	Rezerva na opravu Branišovské výtěrové soustavy	562 528,00	
	Rezerva na opravu střechy v Korosekách		800 000,00
	Rezerva na pěstební činnost		2 500 000,00
	Rezerva na opravu hospod. budov v Korosekách	247 349,50	
2010	Rezerva na opravu Branišovské výtěrové soustavy		1 125 056,00
	Rezerva na opravu hospod. budov v Korosekách		494 669,00

Zdroj: Interní zdroj podniku

Do roku 2006 vytvářel podnik rezervy v poměrně malých částkách.

Od roku 2007 nastal zlom v tvorbě rezerv. Tento zlom byl zapříčiněn větrnými kalamitami, které výrazně ovlivnili finanční situaci v podniku.

V roce 2007 vytěžila společnost velké množství dřeva (25 120 m³), z důvodu rozsáhlé větrné kalamity způsobené orkánem Kyril. Tržby z prodeje dřeva tudíž vzrostly na neuvěřitelných 30,4 mil. Kč. Z tohoto důvodu se vedení podniku rozhodlo vytvořit rezervy ve výši téměř 3,5 mil., velká část tržeb byla použita k nápravě škod způsobených větrnou kalamitou a také podnik investoval do nákupu nového majetku.

Na začátku roku 2008 opět zasáhla lesy větrná kalamita. Bylo nutno vytěžit 22 625 m³ dřeva, což představovalo 23,4 mil. Kč tržeb. Podnik snižoval svůj výsledek hospodaření tvorbou dalších rezerv.

V dalších letech podnik v tvorbě rezerv pokračoval a následně čerpal ke stanoveným účelům. Nové rezervy již podnik nezačal vytvářet.

8 Navrhované rezervy v letech 2008-2012

Jak již bylo zmíněno, vybraný podnik v současné době o rezervách neúčtuje. V této kapitole bude naznačena situace, kdy podnik dále, bez žádného přerušení, tvoří rezervy. Dopad zasáhne především výsledek hospodaření. Nesmí být opomenuta povinnost odkládání peněžních prostředků na zvláštní bankovní účet.

Rezervy budou tvořeny na činnosti, které by podnik ve svém předmětu podnikání nejvíce využil.

První navrhovanou rezervou je *rezerva na odbahnění rybníka*. Odbahnění rybníka proběhne na rybníku Malý branišovský v letech 2010-2011.

Obrázek 3 - Malý branišovský rybník

Zdroj: www.mapy.cz

Výše navrhované rezervy je 1 800 000 Kč. Tato částka je určena z předchozích zkušeností podniku při odbahnění rybníků s podobnou rozlohou. Rezerva by byla v plné výši vytvořena během tří účetních období a ve čtvrtém účetním období by byla rezerva vyčerpána k účelům proplacení faktury přijaté za činnosti spojené s odbahněním rybníka. Počátečním rokem pro tvorbu by byl rok 2008.

Výše tvořené rezervy v jednotlivých letech byla vypočtená takto:

$$1\,800\,000 \text{ Kč} / 3 \text{ roky} = 600\,000 \text{ Kč/rok}$$

Tabulka 6 - Účtování rezervy na odbahnění rybníka (v Kč)

Rok	Doklad	Účetní případ	Částka	MD	D
2008	VÚD	Tvorba rezervy	600 000	552-2	451-2
	VBÚ	Odvod peněžních prostředků z běžného bankovního účtu	600 000	261	221-1
	VBÚ	Příjem peněžních prostředků na zvláštní bankovní účet	600 000	221-2	261
2009	VÚD	Tvorba rezervy	600 000	552-2	451-2
	VBÚ	Odvod peněžních prostředků z běžného bankovního účtu	600 000	261	221-1
	VBÚ	Příjem peněžních prostředků na zvláštní bankovní účet	600 000	221-2	261
2010	VÚD	Tvorba rezervy	600 000	552-2	451-2
	VBÚ	Odvod peněžních prostředků z běžného bankovního účtu	600 000	261	221-1
	VBÚ	Příjem peněžních prostředků na zvláštní bankovní účet	600 000	221-2	261
2011	FAP	Odbahnění rybníka	1 800 000	511	321
		DPH 20%	360 000	343	321
	VBU	Proplacení faktury přijaté	2 160 000	321	221
	VÚD	Čerpání rezervy	1 800 000	451-2	552-2

Zdroj: Vlastní zpracování

Druhou navrhovanou rezervou je *rezerva na pěstební činnost*. Rezerva by byla tvořena v roce 2010 a čerpána v roce 2011. Výše rezervy je odvozena od výše vytěženého objemu dřevní hmoty v m³. Výše je zjištěna podle skutečných nákladů na pěstební činnost v roce 2010, vynásobených koeficientem, který je vypočten z podílu plánované těžby v roce 2011 a skutečné těžby v roce 2010. Výše tvořené rezervy je zjištěna tedy takto:

Tabulka 7 - Výše rezervy na pěstební činnost

Skutečná těžba dřeva v roce 2010	7 670 m ³
Plánovaná těžba dřeva v roce 2011	8 500 m ³
Koeficient	111%
Náklady na pěstební činnost v roce 2010	2 010 000 Kč
Rezerva na pěstební činnost (2 010 000 x 1,11)	2 231 100 Kč

Zdroj: Interní zdroje podniku, vlastní zpracování

Tato rezerva je pro podnik velmi užitečná. Tržby z těžby dřeva mají nejvyšší podíl na celkových tržbách podniku, proto je důležité investovat do obnovy lesního porostu a do správy o toto přírodní bohatství. Během několika let se tato investice podniku mnohonásobně vrátí.

O této rezervě by podnik účtoval takto:

Tabulka 8 - Způsob účtování rezervy na pěstební činnost (v Kč)

Rok	Doklad	Účetní případ	Částka	MD	D
2010	VÚD	Tvorba rezervy	2 231 100	552-3	451-3
	VBÚ	Odvod peněžních prostředků z běžného bankovního účtu	2 231 100	261	221-1
	VBÚ	Příjem peněžních prostředků na zvláštní bankovní účet	2 231 100	221-2	261
2011	FAP	Náklady spojené s pěstební činností	2 231 100	501, 511	321
		DPH 20%	446 220	343	321
	VBÚ	Úhrada nákladů	2 677 320	321	221
	VÚD	Čerpání rezervy	2 231 100	451-3	552-3

Zdroj: Vlastní zpracování

U této rezervy je nutné podotknout, že do nákladů spojených s pěstební činností nejsou zahrnuty vnitropodnikové služby. Do nákladů souvisejících s pěstební činností v hodnotě 2 231 100,- jsou zařazeny například sazenice stromků, oplocenky, hnojiva, chemické a mechanické ochrany porostu, atd.

Další navrhovanou rezervou je *rezerva na opravu vnitřních prostor prodejny* v ulici Jaroslava Haška č. 4 v Českých Budějovicích. Předpokládaná výše oprav je v hodnotě 750 000,- Kč. Tato částka byla odhadnuta odborníkem na činnosti související s opravami a rekonstrukcemi objektů. Oprava by byla naplánovaná na rok 2012. Rezerva na tuto opravu by byla tvořena v letech 2009, 2010 a 2011 a v roce 2012 by následovalo čerpání rezervy.

O této rezervě by v podniku bylo účtováno takto:

Tabulka 9 - Účtování o rezervě na opravu prostor prodejny (v Kč)

Rok	Doklad	Účetní případ	Částka	MD	D
2009	VÚD	Tvorba rezervy	250 000	552-1	451-1
	VBÚ	Odvod peněžních prostředků z běžného bankovního účtu	250 000	261	221-1
	VBÚ	Příjem peněžních prostředků na zvláštní bankovní účet	250 000	221-2	261
2010	VÚD	Tvorba rezervy	250 000	552-1	451-1
	VBÚ	Odvod peněžních prostředků z běžného bankovního účtu	250 000	261	221-1
	VBÚ	Příjem peněžních prostředků na zvláštní bankovní účet	250 000	221-2	261
2011	VÚD	Tvorba rezervy	250 000	552-1	451-1
	VBÚ	Odvod peněžních prostředků z běžného bankovního účtu	250 000	261	221-1
	VBÚ	Příjem peněžních prostředků na zvláštní bankovní účet	250 000	221-2	261
2012	FAP	Náklady spojené s opravou prodejny	750 000	511	321
		DPH 20%	150 000	343	321
	VBÚ	Úhrada nákladů	900 000	321	221
	VÚD	Čerpání rezervy	750 000	451-1	552-1

Zdroj: Vlastní zpracování

Pokud by chtěl podnik doopravdy mnou navrhované rezervy tvořit, musí ředitel podniku schválit a podepsat dokument, který opravňuje o těchto rezervách účtovat. Toto povolení je v podniku vedeno jako „Pokyn ředitele k vytvoření rezervy“, který obsahuje název rezervy, výše a výpočet hodnoty rezervy, období, po které bude rezerva tvořena, právní úprava, datum a podpis ředitele podniku.

V souhrnné tabulce lze jednoduše zjistit o jakých rezervách a v jaké výši by podnik účtoval.

Tabulka 10 - Souhrnná tabulka navrhovaných rezerv (v Kč)

Rezervy	Rok				
	2008	2009	2010	2011	2012
Rezerva na odbahnění rybníka					
- tvorba	600 000	600 000	600 000	-	-
- rozpuštění	-	-	-	1 800 000	-
Rezerva na pěstební činnost					
- tvorba	-	-	2 231 100	-	-
- rozpuštění	-	-	-	2 231 100	-
Rezerva na opravu prostor prodejny					
- tvorba	-	250 000	250 000	250 000	-
- rozpuštění	-	-	-	-	750 000
Dopad na výsledek hospodaření	- 600 000	- 850 000	-3 081 100	3 781 100	750 000

Zdroj: Vlastní zpracování

V roce, kdy dochází k realizaci činnosti související s navrhovanou rezervou, musí podnik fakturu přijatou zaplatit a zaúčtovat.

Tabulka 11 - Náklady spojené s navrhovanými rezervami (v Kč)

Náklady	2008	2009	2010	2011	2012
Rezerva na odbahnění rybníka					
511 - Opravy a udržování	-	-	-	1 800 000	-
Rezerva na pěstební činnost					
501 - Spotřeba materiálu	-	-	-	2 231 100	-
511 - Opravy a udržování					
Rezerva na opravu prostor prodejny					
511 - Opravy a udržování	-	-	-	-	750 000
Celkové náklady	-	-	-	4 031 100	750 000

Zdroj: Vlastní zpracování

Ze dvou předchozích tabulek lze dopočítat celkový dopad rezerv a nákladů na výsledek hospodaření.

Tabulka 12 - Celkový dopad na výsledek hospodaření (v Kč)

Dopad	2008	2009	2010	2011	2012
Rezervy	600 000	850 000	3 081 100	-3 781 100	- 750 000
Náklady	-	-	-	4 031 100	750 000
Celkový dopad na výsledek hospodaření	- 600 000	- 850 000	-3 081 100	- 250 000	0

Zdroj: Vlastní zpracování

Navrhované rezervy by byly tvořeny a rozpuštěny během let 2008-2012. V roce 2008 by byla tvořena pouze rezerva na odbahnění rybníka ve výši 600 000,- Kč.

V dalším roce by podnik pokračoval v tvorbě rezervy na odbahnění rybníka a realizoval by tvorbu rezervy na opravu prostor prodejny. Celkový dopad na výsledek hospodaření by činil - 850 000,- Kč.

V roce 2010 by dále pokračovala tvorba rezerv na odbahnění rybníka a opravu prostor prodejny a navíc by podnik zahájil tvorbu na pěstební činnost ve výši 2 231 100,- Kč. Dopad na výsledek hospodaření za rok 2010 by činil - 3 081 100,- Kč.

V roce 2011 by došlo k rozpuštění rezervy na odbahnění rybníka a rezervy na pěstební činnost, kterou by podnik tvořil pouze jeden rok. Dále by pokračovala tvorba rezervy na opravu prostor prodejny. Dopad rezerv v roce 2011 by byl 3 781 100,- Kč a náklady by byly v hodnotě 4 031 100,- Kč. Jelikož by nastalo rozpuštění rezerv, výsledek hospodaření by byl zvýšen o rozpuštěné rezervy. Zároveň by se však výsledek hospodaření snížil o vzniklé náklady. V tomto období by došla faktura přijatá na úhradu nákladů za činnosti související s odbahněním rybníka a pěstební činností. Celkový dopad na výsledek hospodaření by byl tedy 250 000,- Kč.

V roce 2012 by následovalo rozpuštění zbývající rezerva na opravu vnitřních prostor prodejny. Výše rozpuštěné rezervy by činila 750 000,- Kč. O tuto částku by byl výsledek hospodaření navýšen, jelikož dochází ke snížení nákladů. Současně by v tomto roce přišla faktura na úhradu nákladů souvisejících s opravou prodejny, které by výsledek hospodaření snížily.

9 Dopad navrhovaných rezerv na výsledek hospodaření

Všechny navrhované rezervy jsou vymezeny zákonem o rezervách a jsou tedy daňově uznatelné. Při výpočtu základu daně jsou tyto rezervy brány jako uznatelné náklady pro zjištění základu daně, tudíž není třeba řešit otázku daňově neuznatelných nákladů, o které se musí výsledek hospodaření navýšit.

V případě výpočtu daňové povinnosti je zapotřebí používat sazbu daně, která je v jednotlivých letech stanovena zákonem. Jelikož by byly navrhované rezervy účtované od roku 2008 do roku 2012, daňové sazby byly v těchto letech následující.

Tabulka 13 - Vývoj změn sazeb Daně z příjmů právnických osob

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
Sazba DPPO	21%	20%	19%	19%	19%

Zdroj: Vlastní zpracování

Jak je zřejmé, sazba daně se v posledních letech několikrát změnila. Výše sazby daně ovlivní v podniku výsledek hospodaření po zdanění (čistý výsledek hospodaření) a s tím je třeba počítat při zpracování této kapitoly.

Tabulka 14 - Dopad navrhovaných rezerv ve výkazu zisku a ztráty (v tis. Kč)

Výkaz zisku a ztráty	2008	2009	2010	2011	2012
<i>Změna stavu nákladů spojených s rezervami</i>	0	0	0	4031	750
<i>Změna stavu rezerv a opravných položek</i>	155	295	- 316	-3 499	- 790
★ Provozní výsledek hospodaření	2 413	305	-2 601	680	911
★ Finanční výsledek hospodaření	- 226	- 282	- 267	- 89	- 99
Daň z příjmů za běžnou činnost	-1 893	45	- 16	117	148
★★ Výsledek hospodaření za běžnou činnost	4 080	- 22	-2 852	474	664
★★★ Výsledek hospodaření za účetní období	4 080	- 22	-2 852	474	664
★★★★ Výsledek hospodaření před zdaněním	2 187	23	-2 868	591	812

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 15 - Dopad navrhovaných rezerv v rozvaze (v tis. Kč)

Rozvaha	2008	2009	2010	2011	2012
Krátkodobý finanční majetek	7 525	6 472	-1 450	-1 790	- 294
Rezervy	4 713	5 085	4 531	750	0

Zdroj: Vlastní zpracování

9.1 Dopad navrhovaných rezerv na výsledek hospodaření v roce 2008

V roce 2008 byla navrhovaná rezerva pouze jedna a to rezerva na odbahnění rybníka. Tvorba rezervy byla zaúčtována ve výši 600 000,- Kč. Tato částka snížila výsledek hospodaření a základ daně již nebyl dále upraven, jelikož je to daňově uznatelná položka.

V rozvaze tato částka ovlivnila především položku „Rezervy“ a „Krátkodobý finanční majetek“, dále ovlivní výši daňové povinnosti.

Z výkazu zisku a ztráty lze zjistit dílčí položky výsledku hospodaření.

U tohoto výkazu je nutné vysvětlit postup výpočtu dílčích položek. Bylo nutné brát ohled na veškeré náklady a výnosy s ohledem na uznatelnost při úpravě hospodářského výsledku na základ daně. Výchozím bodem byl původní výkaz zisku a ztráty pro rok 2008, který je ověřen auditorem.

Způsob výpočtu (v tis. Kč) některých složek výkazu, u kterých je nutné vysvětlení:

- Základ daně:

$$529 \text{ (původní splatná daň)} / 21 \text{ (sazba daně pro rok 2008)} * 100 =$$

$$2\,519 \text{ (původní základ daně)}$$

$$2\,519 \text{ (původní základ daně)} - 2\,787 \text{ (původní výsledek hospodaření před zdaněním)} = - 268 \text{ (daňově neuznatelné položky)}$$

$$2\,187 \text{ (výsledek hospodaření před zdaněním)} - 268 \text{ (daňově neuznatelné položky)} = 1\,919 \text{ (daňový základ)}$$

- Výpočet daňové povinnosti:

$$1\,919 \text{ (daňový základ)} * 21 \text{ (sazba daně pro rok 2008)} / 100 = 403 \text{ (daňová povinnost)}$$

- Daň z příjmů za běžnou činnost:

$$403 \text{ (daňová povinnost)} - 2\,296 \text{ (původní odložená daň)} = - 1\,893$$

Je zřejmé, že tvorba rezerv ovlivnila jak výsledek hospodaření, tak i daňovou povinnost. Výsledek hospodaření před zdaněním byl ve srovnání s původní hodnotou

o 600 tisíc nižší. Pokud je nahlíženo na výsledek hospodaření po zdanění, pak je hodnota ve srovnání s původním výsledkem hospodaření po zdanění nižší o 474 tis. Kč. Výpočet je následující:

$$2\,787 \text{ (původní výsledek hospodaření před zdaněním)} - 529 \text{ (původní daňová povinnost)} = 2\,258 \text{ (původní výsledek hospodaření po zdanění)}$$

$$2\,187 \text{ (výsledek hospodaření před zdaněním)} - 403 \text{ (daňová povinnost)} = 1\,784 \text{ (výsledek hospodaření po zdanění)}$$

$$2\,258 \text{ (původní výsledek hospodaření po zdanění)} - 1\,784 \text{ (výsledek hospodaření po zdanění)} = 474$$

Daňová povinnost byla v závislosti na výsledku hospodaření také nižší a to o 126 tis. Kč (526 tis. Kč – 403 tis. Kč), což bylo pro podnik výhodné, jelikož se mu snížil závazek vůči státu.

9.2 Dopad navrhovaných rezerv na výsledek hospodaření v roce 2009

V roce 2009 byla tvořena rezerva na odbahnění rybníka v hodnotě 600 000,-Kč a rezerva na opravu prostor prodejny v hodnotě 250 000,-Kč. Suma tvořených rezerv byla 850 000,-Kč.

Výpočet byl proveden obdobně jako u roku 2008. Jelikož probíhala v tomto roce pouze tvorba rezerv, byly změny ve výkazu počítány stejným způsobem.

V roce 2009 byla sazba daně změněna na 20%.

Pro výpočet těchto výkazů posloužil výkaz zisku a ztráty z roku 2009 v plném rozsahu, jenž byl ověřen auditorem.

Zkrácený popis výpočtu položek ve výkazu zisku a ztráty:

- Původní základ daně:

$$189 \text{ (původní daňová povinnost)} / 0,2 \text{ (sazba daně)} = 945$$

- Neuznatelné položky pro zjištění základu daně:

$$945 \text{ (původní základ daně)} - 873 \text{ (původní výsledek hospodaření před zdaněním)} = 72 \text{ (daňově neuznatelné položky)}$$

- Úprava výsledku hospodaření na základ daně:

$$23 \text{ (výsledek hospodaření před zdaněním)} + 72 \text{ (přičitatelné položky)} = 95$$

- Výpočet daňové povinnosti:

$$95 \text{ (základ daně)} * 20 \text{ (daňová sazba)} / 100 = 19$$

- Daň z příjmů za běžnou činnost:

$$19 \text{ (daňová povinnost)} + 26 \text{ (odložená daň)} = 45$$

9.3 Dopad navrhovaných rezerv na výsledek hospodaření v roce 2010

V roce 2010 podnik dále tvořil navrhovanou rezervu na odbahnění rybníka ve stále stejné částce 600 000,- Kč, rezervu na opravu prostor prodejny v hodnotě 250 000,-Kč a nově začal tvořit jednoletou rezervu na pěstební činnost v hodnotě 2 231 100,-Kč. Suma tvořených rezerv činila 3 081 100,-Kč.

Daňová sazba pro rok 2010 byla 19%.

K výpočtu výkazu zisku a ztráty byl použit výkaz zisku a ztráty podniku z roku 2010, ověřený auditorem.

Při výpočtu byl postup obdobný jako u předchozích let. Jelikož podnik pouze tvořil a nečerpal rezervy, postup je stejný.

Výpočty pro zjištění mezivýsledků jsou následující:

- Původní základ daně:

$$98 \text{ (původní daňová povinnost)} / 0,19 \text{ (sazba daně)} = 516$$

- Neuznatelné položky pro zjištění základu daně:

$$516 \text{ (původní základ daně)} - 213 \text{ (původní výsledek hospodaření před zdaněním)} = 303 \text{ (přičitatelná položka)}$$

- Úprava výsledku hospodaření na základ daně:

$$-2 \text{ 868 (výsledek hospodaření před zdaněním)} + 303 \text{ (daňově neuznatelná položka)} = -2 \text{ 565}$$

- Daň z příjmů za běžnou činnost:

$$- 16 \text{ (původní odložená daň)}$$

Tvorba rezerv v tomto roce výrazně ovlivnila výsledek hospodaření. Podnik se dostal do výrazné ztráty a to z důvodu tvorby rezerv ve velmi vysokých částkách. Kdyby podnik netvořil navrhovanou rezervu na pěstební činnost, tato situace by nemusela nastat nebo by nebyla pro podnik tak nepříznivá.

Při povinnosti odkládání peněžních prostředků na samostatný účet by měl podnik potíže.

9.4 Dopad navrhovaných rezerv na výsledek hospodaření v roce 2011

V tomto roce nastal zlom. Rezerva na odbahnění rybníka byla čerpána v plánované hodnotě 1 800 000,- Kč a dále je čerpána i rezerva na pěstební činnost v hodnotě 2 231 100,- Kč. Podnik dále pokračoval v tvorbě rezervy na opravu prostor prodejny v částce 250 000,-Kč.

V roce 2011 byla sazba daně 19%.

Opět byl použit při výpočtu výkaz zisku a ztráty pro rok 2011 v plném rozsahu. V tomto případě byl postup při výpočtu jednotlivých položek výkazu trochu jiný:

- Změna stavu rezerv:

$$-1\ 800\ (\text{rezerva na odbahnění rybníka}) - 2\ 231\ (\text{rezerva na pěstební činnost}) + 250\ (\text{rezerva na opravu prostor prodejny}) = -3\ 781$$

- Změna stavu rezerv a opravných položek v provozní oblasti a komplexních nákladů příštích období:

$$282\ (\text{původní stav položky}) - 3\ 781\ (\text{změna stavu rezerv}) = -3\ 499$$

- Provozní výsledek hospodaření:

$$930\ (\text{původní stav}) - 250\ (\text{tvorba rezervy}) = 680$$

V provozním výsledku hospodaření byla odečtena od původního stavu pouze částka 250 000,-Kč. Náklady spojené s odbahněním rybníka a pěstební činností činily 4 031 100,-Kč, po odečtení změny stavu rezerv, kdy dochází ke snížení nákladů v hodnotě – 3 781 100,- Kč vyšla již zmiňovaná hodnota 250 000,-Kč.

- Neuznatelné položky pro výpočet základu daně (v hodnotě 254 tis. Kč) byly dopočítány stejným způsobem jako v předešlých letech.
- Základ daně:

$$591 \text{ (výsledek hospodaření před zdaněním)} + 254 \text{ (daňově neuznatelné položky)} \\ = 845$$

- Daňová povinnost:

$$845 \text{ (základ daně)} * 19 \text{ (daňová sazba)} / 100 = 161$$

- Daň z příjmů za běžnou činnost:

$$161 \text{ (daňová povinnost)} - 44 \text{ (odložená daň)} = 117$$

Výsledek hospodaření za běžnou činnost:

$$680 \text{ (provozní výsledek hospodaření)} - 89 \text{ (finanční výsledek hospodaření)} - \\ 117 \text{ (daň z příjmů za běžnou činnost)} = 474$$

Jak je zřejmé, v roce 2010 tvorba rezerv ovlivnila výsledek hospodaření. Podnik měl ve skutečnosti v tomto roce zisk za běžnou činnost 677 tis. Kč.

V případě, že by podnik o navrhovaných rezervách neúčtoval a musel by provést odbahnění rybníka a pěstební činnost, tak by byla situace podniku určitě jiná. Podnik by se dostal zcela jistě do ztráty. Podnik by se ocitl s největší pravděpodobností také ve finanční tísní a nebyl by schopen uhradit faktury přijaté spojené s těmito činnostmi.

Jelikož o navrhovaných rezervách bylo fiktivně účtováno, podnik by měl v roce 2011 zisk 474 tis. Kč. Povinnost odkládání peněžních prostředků na samostatný účet v průběhu tvorby rezerv, řeší problematiku následné úhrady faktury přijaté za provedené činnosti související s tvorbou rezerv. I v tomto roce by měla povinnost odložení peněžních prostředků negativní dopad na hospodaření podniku s peněžními prostředky.

9.5 Dopad navrhovaných rezerv na výsledek hospodaření v roce 2012

V posledním roce, kdy bylo o navrhovaných rezervách účtováno, následovalo čerpání rezervy na opravu prostor prodejny v hodnotě 750 000,-Kč.

Sazba daně z příjmů právnických osob byla pro rok 2012 opět 19%.

K výpočtu byl použit výkaz zisku a ztráty podniku z roku 2012.

Jelikož byla v tomto roce rezerva pouze čerpána a podnik nevytváří žádné jiné rezervy, nastala zvláštní situace. Výsledek hospodaření se ve srovnání s původním výsledkem hospodaření vůbec nezměnil.

Vysvětlení pomocí jednoduchého výpočtu:

K tomuto roku přišla do podniku faktura přijatá na úhradu částky 750 000,-Kč, která představovala pro podnik náklad. Poněvadž byla rezerva čerpána v hodnotě 750 000,-Kč, došlo v podniku ke snížení nákladů. Tyto dvě částky se od sebe odečetly a z této účetní operace vyšel nulový výsledek hospodaření.

Podnik pouze uhradil fakturu přijatou ze speciálního účtu, na který po dobu tvorby rezervy odkládal finanční prostředky.

10 Zhodnocení vhodnosti tvorby navrhovaných rezerv v konkrétním podniku

Pro zhodnocení, zda je pro podnik vhodné o navrhovaných rezervách účtovat, bylo nutné zjistit, jaký dopad tyto rezervy mají na výsledek hospodaření v průběhu let, kdy byly tvořeny a následně čerpány.

Tento krok by měl podnik udělat vždy, ještě před tím, než se rozhodne o rezervách skutečně účtovat. Podnik si vytvoří dlouhodobý plán pro zjištění vhodnosti využití rezerv v následujících letech.

Při zpracování praktické části bylo postupováno trochu jinak. Jelikož podnik roku 2010 účtoval o rezervách naposledy, bylo využito této skutečnosti. V tvorbě rezerv bylo pokračováno od roku 2008. Za výchozí podklady pro zjištění dopadu navrhovaných rezerv na výsledek hospodaření v jednotlivých letech byly použity auditorem ověřené výkazy.

Dopad navrhovaných rezerv na výsledek hospodaření byl značně viditelný. Při porovnání skutečného (původního) výsledku hospodaření podniku a výsledku hospodaření s navrhovanými rezervami (viz tabulka č. 16), lze usoudit, že by pro podnik nebylo vhodné o navrhovaných rezervách účtovat najednou. Pokud by však podnik o navrhovaných rezervách uvažoval, určitě by bylo vhodné promyslet výši tvořených rezerv a období zahájení, aby se podnik nedostal do velké ztráty.

Tabulka 16 – Souhrnná tabulka vyšlých a skutečných výsledků hospodaření (v tis. Kč)

Souhrn	2008	2009	2010	2011	2012
Výsledek hospodaření před zdaněním (po dopadu navrhovaných rezerv)	2 187	23	-2 868	591	812
Původní výsledek hospodaření před zdaněním	2 787	873	213	841	812
Výsledek hospodaření po zdanění (po dopadu navrhovaných rezerv)	4 080	- 22	-2 852	474	664
Původní výsledek hospodaření po zdanění	4 554	658	131	677	664

Zdroj: Vlastní zpracování

Ztráta v roce 2010 byla zapříčiněna tvorbou rezervy na pěstební činnost ve výši 2 231 100,- Kč. Již samotná částka na tvorbu rezervy byla vysoká a k ní byla připočtena následně částka 850 000,- na tvorbu ostatních navrhovaných rezerv.

Je velmi složité, zkombinovat při navrhování rezerv správnou výši a období, ve kterém bude rezerva tvořena. Také je důležité při zpracování návrhu na tvorbu rezerv brát ohled na stávající situaci podniku a na další faktory, které mohou v budoucnu ovlivnit chod společnosti.

11 Návrh vymezení rezerv ve vnitropodnikové směrnici

Návrh vnitropodnikové směrnice

Firma: Lesy a rybníky města Českých Budějovic, s. r. o.

Vnitropodniková směrnice: Zásady pro tvorbu a čerpání rezerv

Platnost od: 1. 1. 2014

Vymezení obsahu směrnice:

Tato směrnice vymezuje rezervy, které jsou podnikem Lesy a rybníky města Českých Budějovic nejčastěji vytvářeny. Je zde popsán způsob tvorby rezervy, odůvodněnost její tvorby a vymezení způsobu čerpání.

Právní předpisy upravující tvorbu rezerv:

- Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví, ve znění pozdějších předpisů
- České účetní standardy pro podnikatele č. 004 – Rezervy

Účetní jednotka pravděpodobně bude nejčastěji tvořit tyto tři rezervy:

- rezervu na odbahnění rybníka,
- rezervu na pěstební činnost a

- rezervu na opravu hmotného majetku.

Rezerva na odbahnění rybníka

Rezerva je tvořena k účelům, které jsou stanoveny zákonem o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů. Způsob tvorby a veškeré další povinnosti plynou ze zákona o rezervách.

Stanovení výše rezervy musí být podloženo naplánovaným rozpočtem nákladů na odbahnění rybníka. Dále musí být stanoven plánovaný termín zahájení odbahnění rybníka.

Za zpracování plánu rezerv na odbahnění rybníka odpovídá ekonom společnosti.

Rezerva na pěstební činnost

Rezerva na pěstební činnost je tvořena způsobem a k účelům, které jsou stanoveny v zákoně o rezervách. Tento zákon stanovuje i způsob výpočtu rezervy a výkony, na které se tato rezerva vztahuje.

Plán těžby dřeva a plán rezerv na pěstební činnost má povinnost vypracovat vedoucí lesní výroby za dohledu ekonoma společnosti.

Rezerva na opravu hmotného majetku

Všechny povinnosti spojené s tvorbou rezervy na opravu hmotného majetku, způsob tvorby této rezervy a účel tvorby vyplývá ze zákona o rezervách.

Na základě rozpočtu nákladů je stanovena výše rezervy. Za tento rozpočet odpovídá ekonom podniku.

Termín zahájení oprav musí být uveden v plánu rezerv.

Názorná ukázka účtování rezervy na opravu hmotného majetku:

Rok	Doklad	Účetní případ	Částka	MD	D
1.	VÚD	Tvorba rezervy	100 000	552 - 1	451 - 1
	VBÚ	Odvod peněžních prostředků z běžného bankovního účtu	100 000	261	221-1
	VBÚ	Příjem peněžních prostředků na zvláštní bankovní účet	100 000	221-2	261
2.	VÚD	Tvorba rezervy	100 000	552 - 1	451 - 1
	VBÚ	Odvod peněžních prostředků z běžného bankovního účtu	100 000	261	221-1
	VBÚ	Příjem peněžních prostředků na zvláštní bankovní účet	100 000	221-2	261
3.	VÚD	Tvorba rezervy	100 000	552 - 1	451 - 1
	VBÚ	Odvod peněžních prostředků z běžného bankovního účtu	100 000	261	221-1
	VBÚ	Příjem peněžních prostředků na zvláštní bankovní účet	100 000	221-2	261
4.	FAP	Náklady spojené s opravou hmotného majetku	300 000	5xx	321
		DPH (dle aktuální sazby) 21%	63 000	343	321
	VBÚ	Úhrada nákladů	363 000	321	221
	VÚD	Čerpání rezervy	300 000	451 - 1	552 - 1

Společná ustanovení pro tvorbu rezerv

Způsob účtování ostatních rezerv je obdobný, jako u znázorněného účtování rezervy na opravu hmotného majetku. Účtování rezerv vyplývá z právní úpravy rezerv.

Zpracovaný plán pro tvorbu rezervy, který udává pokyn k zahájení tvorby rezervy, musí být potvrzen ředitelem společnosti.

Rezerva musí být vždy na konci účetního období prověřena, zda stále trvá důvod pro její tvorbu. Pokud je nutné hodnotu rezervy navýšit či snížit, vždy o tomto kroku rozhodne ředitel společnosti.

Pro účtování o rezervách budou používány tyto analytické účty:

- 451 – 1 Rezerva na opravu hmotného majetku
- 451 – 2 Rezerva na odbahnění rybníka
- 451 – 3 Rezerva na pěstební činnost
- 451 – 4 Ostatní rezervy podle zvláštních právních předpisů

- 552 – 1 Tvorba a zúčtování rezerv na opravu hmotného majetku
 - 552 - 2 Tvorba a zúčtování rezerv na odbahnění rybníka
 - 552 – 3 Tvorba a zúčtování rezerv na pěstební činnost
 - 552 – 4 Tvorba a zúčtování ostatních rezerv podle zvláštních právních předpisů
-
- 221 -1 Běžný bankovní účet
 - 221 – 2 Zvláštní bankovní účet na odkládání peněžních prostředků při tvorbě rezerv

Osoby zodpovědné za dodržování této směrnice:

.....

Osoba zodpovědná za správu směrnice v aktualizovaném stavu:

.....

V Českých Budějovicích dne 1.12.2013 Schválil:

12 Závěr

Rezervy, jako takové zaujímají v účetní a daňové problematice rozsáhlou oblast, kterou by podnik neměl přehlížet. Pro podnikatelské subjekty je velmi důležitá orientace v daňovém systému, účetnictví a možnostech využívání dostupných prostředků, které podniku přináší výhody na trhu.

Cílem bakalářské práce bylo vymezení pojmu „rezervy“ z účetního a daňového hlediska, způsob jejich kalkulací a zaúčtování, dopad na finanční řízení podniku a následné zobrazení působení rezerv v konkrétním podniku.

V teoretické části bakalářské práce byly shrnuty poznatky týkající se rezerv v rámci dostupné literatury. Dle vytyčených bodů byly zpracovány všechny oblasti související s rezervami. Do těchto oblastí patří právní úprava rezerv, základní dělení, způsob oceňování, stanovení výše, názorné zobrazení účtování, vliv rezerv na výsledek hospodaření a v neposlední řadě také vymezení rezerv dle IFRS/IAS.

Tyto poznatky byly využity při zpracování praktické části bakalářské práce.

V rámci získaných informací o společnosti Lesy a rybníky města Českých Budějovic, s. r. o., byl podnik použit pro názornou ukázkou vlivu rezerv na jejich hospodářskou situaci.

Při návrhu rezerv byl brán zřetel na jejich předmět podnikání, aby byly podniku navrženy rezervy ku prospěchu. Vybrány byly tři základní rezervy a to: rezerva na odbahnění rybníka, rezerva na pěstební činnost a rezerva na opravu vnitřních prostor prodejny. K výpočtu výše rezerv bylo přistupováno individuálně za pomoci interních zdrojů podniku. Navrhované rezervy byly tvořeny v letech 2008-2012. U jednotlivých rezerv byl zobrazen způsob účtování po celou dobu tvorby a čerpání. Podrobné informace o navrhovaných rezervách byly zahrnuty do samostatné kapitoly.

Dle vypracované metodiky byl vypočítán dopad navrhovaných rezerv na výsledek hospodaření v jednotlivých letech, kde byl hlavním podkladem výkaz zisku a ztráty ověřený auditorem za dané roky.

Dle výsledků by se podnik dostal v roce 2010 do záporného výsledku hospodaření (- 2 852 tis. Kč) a to z důvodu zahájení tvorby rezervy na pěstební činnost. Tato rezerva velmi výrazně ovlivnila výsledky v následujících letech, proto by bylo vhodné tuto rezervu navrhnout jiným způsobem než bylo provedeno v uvedeném

návrhu. Aby se podnik nedostal do podobné situace, byl vytvořen návrh vymezuující rezervy ve vnitropodnikových směrnících. Zde byla zakomponována pravidla, která by měl podnik dodržovat při zpracování návrhu na tvorbu rezerv, způsob jejich účtování a seznam analytických účtů týkající se rezerv.

13 Summary

The aim of work is to analyze the types of provisions, methodology of their calculation and accounting, including the impact of the financial management. The stated theory then apply in terms of the selected company. The work is divided into a theoretical and a practical part.

The first part is focused on theoretical knowledge of reserves. I dealt with a legislation of reserves, in what way it is possible to classify and value reserves, and definition of the term reserve. The entry of reserves in accounting was illustrated and subsequently explained in a separate chapter. The reserves are also adjusted according to IFRS/IAS to which the attention was also paid. The creation of reserves affects also the financial management of enterprise.

In the practical part, I investigated how my proposed reserves will affect an operating result in a concrete enterprise. In proposing the reserves I took into account the subject of business, and also the use of created reserves. Further, I showed clearly a way of accounting and the impact of these proposed reserves on the operating result in particular years. At the end of practical part I evaluated whether the reserves are a suitable choice for the enterprise or they are not, and I proposed intercompany directives which delimit the way of reserve creation in the concrete enterprise.

Key words:

Accounting, tax, provision, economic result.

14 Seznam použité literatury

Odborná literatura

- Blechová, B., & Janoušková, J. (2012). *Podvojně účetnictví v příkladech*. Praha: Grada.
- Dvoráková, D. (2009). *Finanční účetnictví a výkaznictví podle mezinárodních standardů IFRS*. Brno: Computer Press.
- Fišerová, E. (2011). *Abeceda účetnictví pro podnikatele* (Účetnictví, daně. vyd.). Olomouc: ANAG.
- Jílek, J., & Svobodová, J. (2011). *Účetnictví podle mezinárodních standardů účetního výkaznictví*. Praha: Grada.
- Knápková, A., Pavelková, D., & Šteker, K. (2013). *Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady*. Praha: Grada.
- Krupová, L. (2009). *IFRS: mezinárodní standardy účetního výkaznictví*. Praha: VOX.
- Kynclová, D. (2005). *České účetní standardy pro podnikatele s komentářem*. Brno: CP Books.
- Marek, P. (2009). *Studijní průvodce financemi podniku*. Praha: Ekopress.
- Mirza, A., & Nandakumar, A. (2013). *Wiley international trends in financial reporting under IFRS*. Hoboken, N.J.: Wiley.
- Ryneš, P. (2009). *Cash flow v účetní závěrce*. Olomouc: ANAG.
- Ryneš, P. (2012). *Podvojně účetnictví a účetní závěrka*. Olomouc: ANAG.
- Sedláček, J. (2009). *Finanční analýza podniku*. Brno: Computer Press.
- Synek, M. (2001). *Manažerská ekonomika*. Praha: Grada.
- Šrámková, A., & Janoušková, M. (2009). *IAS/IFRS: mezinárodní standardy účetního výkaznictví: praktická aplikace*. Praha: Institut Svazu účetních.
- Valder, A. (2008). *Účetnictví pro podnikatele v zemědělství*. Praha: ASPI.
- Vašek, L. (2012). *Finanční účetnictví a výkaznictví*. Praha: Institut certifikace účetních.

Právní předpisy

- České účetní standardy pro účetní jednotky, které účtují podle vyhlášky č. 500/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

Seznam tabulek a obrázků

Tabulky

Tabulka 1 - Maximální doba tvorby rezervy u dlouhodobého hmotného majetku	7
Tabulka 2 - Seznam situací upravených dodatkem C.....	18
Tabulka 3 – Zkrácená verze rozvahy 2007-2012 (v tis. Kč)	29
Tabulka 4 – Zkrácená verze výkazu zisku a ztráty 2007–2012 (v tis. Kč).....	30
Tabulka 5 – Stručný přehled o rezervách v podniku v letech 2005-2010 (v Kč).....	31
Tabulka 6 - Účtování rezervy na odbahnění rybníka (v Kč)	34
Tabulka 7 - Výše rezervy na pěstební činnost	35
Tabulka 8 - Způsob účtování rezervy na pěstební činnost (v Kč)	35
Tabulka 9 - Účtování o rezervě na opravu prostor prodejny (v Kč).....	36
Tabulka 10 - Souhrnná tabulka navrhovaných rezerv (v Kč).....	37
Tabulka 11 - Náklady spojené s navrhovanými rezervami.....	37
Tabulka 12 - Celkový dopad na výsledek hospodaření (v Kč).....	38
Tabulka 13 - Vývoj změn sazeb Daně z příjmů právnických osob (2008-2012)	39
Tabulka 14 - Dopad navrhovaných rezerv ve výkazu zisku a ztráty (v tis. Kč).....	40
Tabulka 15 - Dopad navrhovaných rezerv v rozvaze (v tis. Kč)	40
Tabulka 16 – Souhrnná tabulka vyšlých a skutečných výsledků hospodaření	47

Obrázky

Obrázek 1 -Vývojový diagram	17
Obrázek 2 - Pohled na majetek společnosti	27
Obrázek 3 - Malý branišovský rybník	33

Seznam použitých zkratk

IFRS - Mezinárodní standardy finančního výkaznictví

IAS – Mezinárodní účetní standardy

V - výnosy

N - náklady

VÚD – vnitřní účetní doklad

VBÚ – výpis z bankovního účtu

FAP – faktura přijatá

MD – má dáti

D - dal

DPPO – daň z příjmů právnických osob

ÚČTOVÁ OSNOVA PRO PODNIKATELE - možný vzor

Účtová třída 0 - Dlouhodobý majetek

- 01 - **Dlouhodobý nehmotný majetek**
 - 011 - Zřizovací výdaje
 - 012 - Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje
 - 013 - Software
 - 014 - Ocenitelná práva
 - 015 - Preferenční limity
 - 016 - Emisní povolenky
 - 017 - Goodwill
 - 018 - Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek
- 02 - **Dlouhodobý hmotný majetek - odpisovaný**
 - 021 - Stavby
 - 022 - Samostatné movité věci a soubory movitých věcí
 - 023 - Pěstičské celky - trvalých porostů
 - 024 - Dospělá zvířata jejich skupiny
 - 025 - Oceňovací rozdíly k nabytému majetku
 - 026 - Oceňovací rozdíly k nabytému majetku
 - 027 - Oceňovací rozdíly k nabytému majetku
 - 028 - Ostatní dlouhodobý hmotný majetek
- 03 - **Dlouhodobý hmotný majetek - neodpisovaný**
 - 031 - Pozemky
 - 032 - Umělecká díla, sbrity a památky
- 04 - **Nedokončený dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek a pořizovaný dlouhodobý finanční majetek**
 - 041 - Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek
 - 042 - Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek
 - 043 - Pořizovaný dlouhodobý finanční majetek
- 05 - **Poskytnuté zálohy na dlouhodobý majetek**
 - 051 - Poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný majetek
 - 052 - Poskytnuté zálohy na dlouhodobý hmotný majetek
 - 053 - Poskytnuté zálohy na dlouhodobý finanční majetek
- 06 - **Dlouhodobý finanční majetek**
 - 061 - Podíly v ovládaných a řízených osobách
 - 062 - Podíly v účetních jednotkách pod podstatným vlivem
 - 063 - Realizovatelné cenné papíry a podíly
 - 064 - Dluhové cenné papíry držené do splatnosti
 - 065 - Půjčky - ovládačící a řídicí osoba, podstatný vliv
 - 066 - Ostatní půjčky
 - 067 - Ostatní půjčky
 - 068 - Ostatní dlouhodobý finanční majetek
- 07 - **Oprávký k dlouhodobému nehmotnému majetku**
 - 071 - Oprávky ke zřizovacím výdajům
 - 072 - Oprávky k nehmotným výsledkům výzkumu a vývoje
 - 073 - Oprávky k softwaru
 - 074 - Oprávky k ocenitelným právům
 - 075 - Oprávky ke goodwillu
 - 076 - Oprávky k jinému dlouhodobému nehmotnému majetku

Účtová třída 2 - Krátkodobý finanční majetek a krátkodobé bankovní úvěry

- 21 - **Peníze**
 - 211 - Pokladna
 - 212 - Cenný papír
 - 213 - Účty v bankách
 - 214 - Bankovní účty
- 22 - **Krátkodobé bankovní úvěry**
 - 221 - Krátkodobé bankovní úvěry
 - 222 - Eskontní úvěry
 - 223 - Vydané krátkodobé dluhopisy
 - 224 - Ostatní krátkodobé finanční výpomoci
- 23 - **Krátkodobé finanční výpomoci**
 - 231 - Vydané krátkodobé dluhopisy
 - 232 - Ostatní krátkodobé finanční výpomoci
- 24 - **Krátkodobé finanční výpomoci**
 - 241 - Majetkové cenné papíry k obchodování
 - 242 - Vlastní akcie a vlastní obchodní podíly
 - 243 - Dluhové cenné papíry k obchodování
 - 244 - Vlastní dluhopisy
 - 245 - Dluhové cenné papíry se splatností do 1 roku
 - 246 - Ostatní realizovatelné cenné papíry
 - 247 - Pořizovaný krátkodobý finanční majetek
 - 248 - Převody mezi finančními účty
 - 249 - Peníze na cestě
- 25 - **Opravné položky ke krátkodobému finančnímu majetku**
 - 251 - Opravná položka ke krátkodobému finančnímu majetku

Účtová třída 3 - Zúčtovací vztahy

- 31 - **Pohledávky (krátkodobé i dlouhodobé)**
 - 311 - Pohledávky z obchodních vztahů - odběratelé
 - 312 - Pohledávky ze eskontované cenné papíry
 - 313 - Poskytnuté provozní zálohy
 - 314 - Ostatní pohledávky
- 32 - **Závazky (krátkodobé)**
 - 321 - Závazky z obchodních styků - dodavatelé
 - 322 - Směnky k úhradě
 - 323 - Přijaté provozní zálohy
 - 324 - Ostatní závazky
- 33 - **Zúčtování se zaměstnanci a institucemi**
 - 331 - Zaměstnanci
 - 332 - Ostatní závazky k zaměstnancům
 - 333 - Pohledávky za zaměstnanci
 - 334 - Zúčtování s institucemi sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění

Účtová třída 1 - Zásoby

- 11 - **Materiál**
 - 111 - Pořízení materiálu
 - 112 - Materiál na skladě
 - 113 - Materiál na cestě
- 12 - **Zásoby vlastní výroby**
 - 121 - Nedokončená výroba
 - 122 - Polotovary vlastní výroby
 - 123 - Výrobky
 - 124 - Mladá a ostatní zvířata a jejich skupiny
- 13 - **Zboží**
 - 131 - Pořízení zboží
 - 132 - Zboží na skladě a v prodejnách
 - 133 - Zboží na cestě
- 14 - **Poskytnuté zálohy na zásoby**
 - 141 - Poskytnuté zálohy na zásoby
- 15 - **Opravné položky k zásobám**
 - 151 - Opravná položka k materiálu
 - 152 - Opravná položka k nedokončené výrobě
 - 153 - Opravná položka k polotovary vlastní výroby
 - 154 - Opravná položka k výrobkům
 - 155 - Opravná položka k mladým a ostatním zvířatům a jejich skupinám
 - 156 - Opravná položka ke zboží
 - 157 - Opravná položka k poskytnutým zálohám na zásoby

Příloha

Účtová osnova pro podnikatele

- 34 - **Zúčtování daní a dotací**
 - 341 - Daň z příjmů
 - 342 - Ostatní přímé daně
 - 343 - Daň z přidané hodnoty
 - 344 - Ostatní daně a poplatky
 - 345 - Dotace ze státního rozpočtu
 - 346 - Ostatní dotace
 - 347 - Sponzorovací účet k DPH
 - 348 - Spojovací účet k DPH
- 35 - **Pohledávky za společnosti, za účastníky sdružení a za členy družstva**
 - 351 - Pohledávky - ovládačící a řídicí osoba
 - 352 - Pohledávky - podstatný vliv
 - 353 - Pohledávky za upsány základní kapitál
 - 354 - Pohledávky za společnosti při úhradě ztráty
 - 355 - Ostatní pohledávky za společnosti a členy družstva
- 36 - **Závazky ke společnostem, k účastníkům sdružení a ke členům družstva**
 - 361 - Závazky - ovládačící a řídicí osoba
 - 362 - Závazky - podstatný vliv
 - 363 - Závazky ke společnostem při rozdělování zisku
 - 364 - Závazky ke společnostem ke společnostem a členům družstva
 - 365 - Ostatní závazky ke společnostem a členům družstva
 - 366 - Závazky ke společnostem a členům družstva ze závislé činnosti
- 37 - **Závazky z upsání nesplacených cenných papírů a vkladů**
 - 371 - Závazky z upsání nesplacených cenných papírů a vkladů
 - 372 - Závazky z koupele podniku
 - 373 - Pohledávky a závazky z pevných termínových operací
- 38 - **Přechodné účty aktiv a pasiv**
 - 381 - Náklady příštích období
 - 382 - Komplexní náklady příštích období
 - 383 - Výdaje příštích období
 - 384 - Výnosy příštích období
 - 385 - Příjmy příštích období
 - 386 - Dohadné účty aktivní
 - 387 - Dohadné účty pasivní
- 39 - **Opravné položky k zúčtovacím vztahům a vnitřní zúčtování**
 - 391 - Opravná položka k pohledávkám
 - 392 - Vnitřní zúčtování
 - 393 - Spojovací účet při sdružení

Účtová třída 4 – Kapitálové účty a dlouhodobé závazky

- 41 - **Základní kapitál a kapitálové fondy**
 - 411 - Základní kapitál zapsaný
 - 412 - Emisní ážio
 - 413 - Ostatní kapitálové fondy
 - 414 - Oceňovací rozdíly z přecenění majetku a závazků
 - 418 - Oceňovací rozdíly z přecenění při přeměnách
 - 419 - Změny základního kapitálu
- 42 - **Rezervní fondy, nedělitelný fond a ostatní fondy ze zisku a převedené výledky hospodaření**
 - 421 - Zákonný rezervní fond
 - 422 - Nedělitelný fond
 - 423 - Statutární fondy
 - 427 - Ostatní fondy
 - 428 - Nerozdělený zisk minulých let
 - 429 - Neuhrazená zřetla minulých let
- 43 - **Výsledek hospodaření**
 - 431 - Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení
- 45 - **Rezervy**
 - 451 - Rezervy podle zvláštních právních předpisů
 - 452 - Rezerva na důchody a podobné závazky
 - 453 - Rezerva na daň z příjmů
 - 459 - Ostatní rezervy
- 46 - **Dlouhodobé bankovní úvěry**
 - 461 - Bankovní úvěry
 - 462 - Eskonní úvěry
- 47 - **Dlouhodobé závazky**
 - 471 - Dlouhodobé závazky – ovládající a řídicí osoba
 - 472 - Dlouhodobé závazky – podstatný vliv
 - 473 - Vydané dluhopisy
 - 474 - Závazky z pronájmu
 - 475 - Dlouhodobé přijaté zálohy
 - 476 - Dlouhodobé závazky z obchodních vztahů
 - 477 - Dlouhodobé závazky ke společnostem, členům družstva a k účastníkům sdružení
 - 478 - Dlouhodobé směnky k úhradě
 - 479 - Ostatní dlouhodobé závazky
- 48 - **Odloužený daňový závazek a pohledávka**
 - 481 - Odloužený daňový závazek a pohledávka
- 49 - **Individuální podnikatel**
 - 491 - Účet individuálního podnikatele

Účtová třída 5 – Náklady

- 50 - **Spotřebované náklady**
 - 501 - Spotřeba materiálu
 - 502 - Spotřeba energie
 - 503 - Spotřeba ostatních neskladovatelných dodávek
 - 504 - Prodané zboží
- 51 - **Služby**
 - 511 - Opravy a udržování

- 512 - Cestovné
- 513 - Náklady na reprezentaci
- 515 - Drobný nehmotný majetek
- 518 - Ostatní služby

52 - Osobní náklady

- 521 - Mzdové náklady
- 522 - Příjmy společníků a členů družstva ze závislé činnosti
- 523 - Odměny členům orgánů společnosti a družstva
- 524 - Základní sociální a zdravotní pojištění
- 525 - Ostatní sociální pojištění
- 526 - Sociální náklady individuálního podnikatele
- 527 - Základní sociální náklady
- 528 - Ostatní sociální náklady

53 - Daně a poplatky

- 531 - Daň sítěnití
- 532 - Daň z nemovitostí
- 538 - Ostatní daně a poplatky

54 - Jiné provozní náklady

- 541 - Zůstatková cena prodaného dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku
- 542 - Prodaný materiál
- 543 - Dary
- 544 - Smluvní pokuty a úroky z prodlení
- 545 - Ostatní pokuty a penále
- 546 - Odpis pohledávků
- 548 - Ostatní provozní náklady
- 549 - Manka a škody z provozní činnosti

55 - Odpisy, rezervy, komplexní náklady přístřích období a opravné položky provozních nákladů

- 551 - Odpisy
- 552 - Tvorba a zúčtování rezerv podle zvláštních právních předpisů
- 554 - Tvorba a zúčtování ostatních rezerv
- 555 - Tvorba a zúčtování komplexních nákladů přístřích období
- 557 - Odpis goodwillu a oceňovacím rozdílu k nabytému majetku

56 - Finanční náklady

- 561 - Prodané cenné papíry a podíly
- 562 - Úroky
- 563 - Kurzové zřetly
- 564 - Náklady z přecenění majetkových cenných papírů
- 566 - Náklady z finančního majetku
- 567 - Náklady z derivátových operací
- 568 - Ostatní finanční náklady
- 569 - Manka a škody na finančním majetku

57 - Rezervy a opravné položky finančních nákladů

- 574 - Tvorba a zúčtování finančních rezerv
- 579 - Tvorba a zúčtování opravných položek ve finanční činnosti

58 - Mimořádné náklady

- 581 - Náklady na změnu metody
- 582 - Škody
- 584 - Tvorba a zúčtování mimořádných rezerv
- 588 - Ostatní mimořádné náklady
- 589 - Tvorba a zúčtování opravných položek v mimořádné činnosti

59 - Daně z příjmů a převodové účty a rezerva na daň z příjmů

- 591 - Daň z příjmů z běžné činnosti - splatná
- 592 - Daň z příjmů z běžné činnosti - odložená
- 593 - Daň z příjmů z mimořádné činnosti - splatná
- 594 - Daň z příjmů z mimořádné činnosti - odložená
- 595 - Dodatečné odvody daně z příjmů
- 596 - Převod podílu na výsledek hospodaření společnostem
- 597 - Převod provozních nákladů
- 598 - Převod finančních nákladů

Účtová třída 6 – Výnosy

60 - Tržby za vlastní výrobky a zboží

- 601 - Tržby za vlastní výrobky
- 602 - Tržby z prodeje služeb
- 604 - Tržby za zboží

61 - Změny stavu zásob vlastní činnosti

- 611 - Změna stavu nedokončené výroby
- 612 - Změna stavu polotovárů
- 613 - Změna stavu výrobků
- 614 - Změna stavu mladých a ostatních zvířat a jejich skupin

62 - Aktivace

- 621 - Aktivace materiálu a zboží
- 622 - Aktivace vnitropodnikových služeb
- 623 - Aktivace dlouhodobého nehmotného majetku
- 624 - Aktivace dlouhodobého hmotného majetku

64 - Jiné provozní výnosy

- 641 - Tržby z prodeje dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku
- 642 - Tržby z prodeje materiálu
- 644 - Smluvní pokuty a úroky z prodlení
- 646 - Výnosy z odepsaných pohledávek
- 647 - Odpis záporného goodwillu a oceňovacím rozdílu k nabytému majetku
- 648 - Ostatní provozní výnosy

66 - Finanční výnosy

- 661 - Tržby z prodeje cenných papírů a podíly
- 662 - Úroky
- 663 - Kurzové zisky
- 664 - Výnosy z přecenění majetkových cenných papírů
- 665 - Výnosy z dlouhodobého finančního majetku
- 666 - Výnosy z krátkodobého finančního majetku
- 667 - Výnosy z derivátových operací
- 668 - Ostatní finanční výnosy

68 - Mimořádné výnosy

- 681 - Výnosy ze změny metody
- 688 - Ostatní mimořádné výnosy

69 – Převodové účty

- 697 - Převod provozních výnosů
- 698 - Převod finančních výnosů

Účtová třída 7 – Závěrkové a podrozvahové účty

70 - Účty rozvahové

- 701 - Počáteční účet rozvahový
- 702 - Konečný účet rozvahový
- 71 - Účet zisků a zřetly
- 710 - Účet zisků a zřetly
- 75 až 79 - Podrozvahové účty

Účtová třída 8 a 9 – Vnitropodnikové účetnictví